

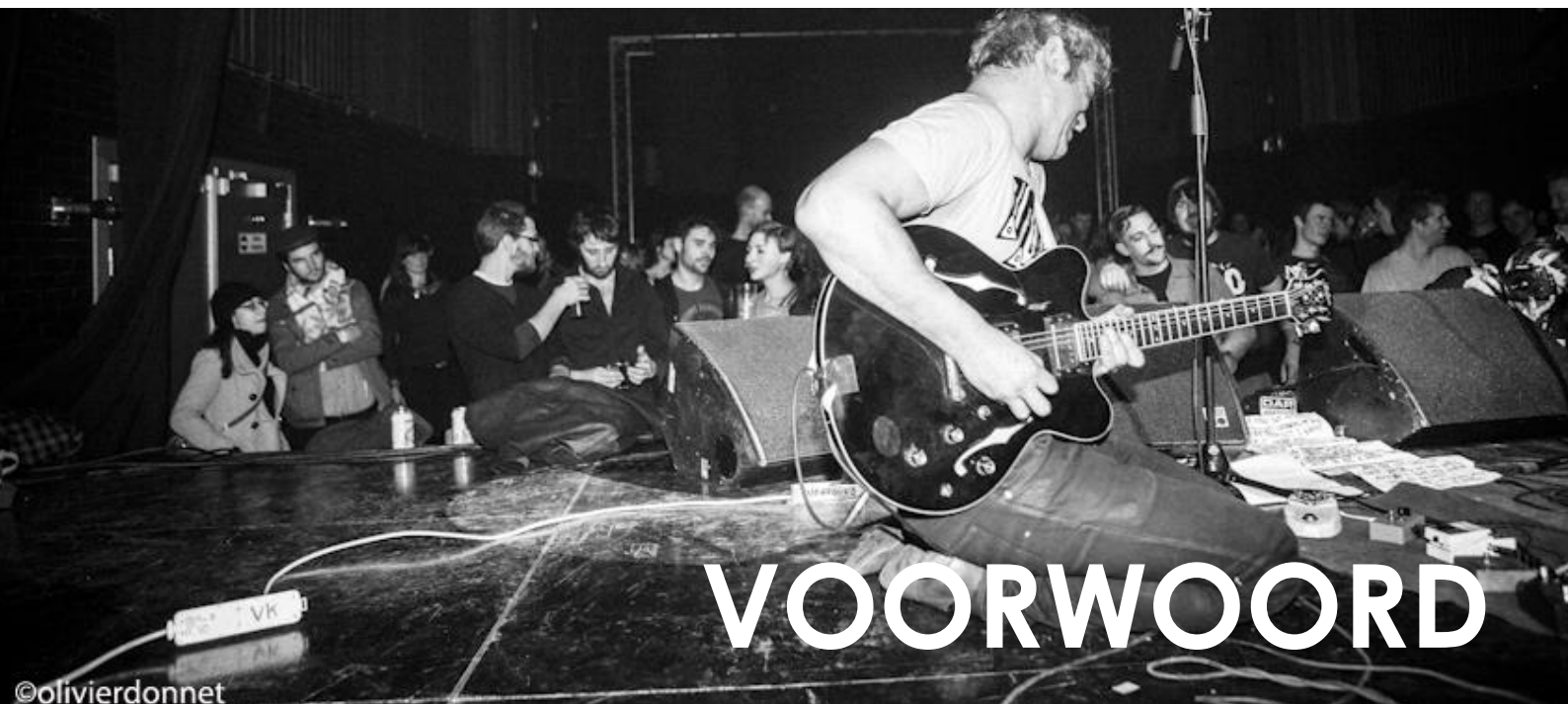
geïntegreerd

cultuur

beleids

plan

Molenbeek 2014 – 2019

VOORWOORD

Beste lezer,

Cultuur is niet misschien het eerste woord dat u zou associëren met Molenbeek. Armoede, werkloosheid, probleemwijken ... de tweede armste en jongste gemeente van het land zou scholen en jobs kunnen gebruiken, maar cultuur?

En toch: Molenbeek is niet alleen al een bruisende culturele plek die in 2014 voor één jaar lang de titel van Culturele Hoofdstad zal kunnen dragen, een geliefde woon- en werk plaats voor veel kunstenaars (denk maar aan Ultima Vez, sinds 2012 gevestigd in hartje Molenbeek om maar één voorbeeld te geven), een plekje waar verschillende culturen aanwezig zijn, maar ook een gemeente die in cultuur investeert als bindmiddel tussen haar inwoners en als instrument tot zelfontplooiing, emancipatie en kritisch (leren) denken.

Een gemeente waar men cultuur kan beleven maar ook zelf cultuur creëren dankzij een goed verspreid en ingebed netwerk van gemeentelijke en publieke diensten en privé initiatieven. Drie van deze partners, de gemeentelijke Nederlandstalige cultuurdienst, de Nederlandstalige bibliotheek en het gemeenschapscentrum De Vaartkapoen hebben hard en samen gewerkt aan dit nieuwe cultuurbeleidsplan, trouwens ook met de Brede School Molenbeek, met als resultaat niet alleen een gedeelde visie maar ook een grotere draagkracht voor alle uitdagingen die de realisatie van dit plan impliceert.

Aan degenen die mee de pen hebben vastgehouden, die omwille van hun professionele activiteit of van hun vrijwillig engagement elke dag de cultuur (of die nu met een kleine of grote C is geschreven, de cultuur die de harten van de mensen draagt is altijd GROOT) mogelijk maken in Molenbeek gaat mijn diepe en oprechte dank.

Annalisa Gadaleta, schepen van Nederlandstalige aangelegenheden

***

Beste vrienden,

Bij het aanvangen van een nieuwe bewindsperiode dienen er ook nieuwe plannen te worden gemaakt. Nieuwe meesters, nieuwe wetten weet u wel.

Ook voor wat betreft cultuur zijn we aan de slag gegaan. Aan Nederlandstalige kant zijn er drie logische en natuurlijke partners: De Boekenmolen (Bibliotheek), De Vaartkapoen (Gemeenschapscentrum) en de Gemeentelijke cultuurdienst. Samen schragen zij het culturele veld in Molenbeek. Aanvankelijk verliep de samenwerking tussen deze drie pijlers niet altijd even vlot. Maar dit is in de loop van de jaren erg verbeterd (bijv. Ô de Molenbeek, Salut Congo,...) en we mogen hopen dat met dit werkstuk de laatste euvels zijn weggemasseerd.

Het pad is dus geëffend voor een boeiende en verrassende kruisbestuiving. Voor een werkelijk geïntegreerd cultuurbeleid. Waarbij er zowel ruimte is voor creatie en confrontatie maar zeker ook participatie.

Tot slot, misschien is het belangrijkste aspect van cultuur, zowel met grote – als met kleine c – de kracht om mensen te verbinden. Laten we dit toch maar koesteren en er blijvend op inzetten. Zeker in een super diverse gemeente als de onze.

Jeroen Marckelbach, Voorzitter GC De Vaartkapoen

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD	2
Schepen van Nederlandstalige aangelegenheden	3
Voorzitter van GC De Vaartkapoen	3
INHOUDSTAFEL	4
GEDEELDE ANALYSE & KERN	7
1. De Molenbenaar	9
Nieuw evenwicht voor cultuurgemeenschappen	9
Plaats voor oude en nieuwe Nederlandstaligen	9
Jong geleerd	10
... Met vaak minder draagkracht en culturele reserves	11
2. Ontmoeting ... een gevoel van nabijheid in een grootstedelijk kader	12
Ontmoeting tussen inwoners	12
Openbare ruimte in de gemeente	12
Deel van Brussel	14
Taalgemeenschappen troef	14
3. Cultuur is meer dan de som van de (decretale) partners	15
Decretale partners	15
Bijzondere partners	16
Bij uitbreiding: een vertakt netwerk	16
Cultuur voor een breed publiek	17
Met betrokken burgers	19
4. Kern van de analyse	19
OPDRACHT & VISIE	21
1. Opdrachten	22
Gezamenlijk Lokaal cultuurbeleid	22
Brede school Molenbeek	22
GC De Vaartkapoen	22
O.B. De Boekenmolen	22
Nederlandstalige cultuurdienst	23
2. Gezamenlijke visie	23
DOELSTELLINGEN	24
1. Permanente interne aandachtspunten	25
Samenwerking	25
Communicatie op publiek, partner & product	26
Openbare ruimte als gedeeld cultureel domein	26
2. Doelstellingen	27
Het kleine ontmoeten	28

Cultuur op maat	30
Actief burgerschap	32
Transversale kennis	34
Uitstraling van Molenbeek	36

VERLEDEN, HEDEN EN TOEKOMST: EEN PROCES VAN VERANDERING VIA INSPRAAK 38

1. Evaluatie van het vorige beleidsplan	39
2. Participatieproces	40
Beroepskrachtenoverleg & cultuurraad	40
Vlaamse Gemeenschapscommissie	40
Cultuurdebatten	41
Par Avion	41
3. Administratief vervolg	42
Communicatie van het beleid	42
Betrokkenheid bij plan en beleid	42
4. Inhoudelijke vervolg: ambities, beschikbare middelen en keuzes	43
Ambities	43
Realisme: beschikbare middelen	43
Eerste keuzes	45

BIJLAGEN 50

Samenstelling & advies van de Raad van Bestuur van GC De Vaartkapoen
Samenstelling & advies van de Raad van Bestuur van O.B. De Boekenmolen
Samenstelling & advies van de Cultuurraad
Organiek reglement tot inrichting van de Cultuurraad
Beslissing van de Gemeenteraad
Advies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

gedeelde
ANALYSE
& KERN

Sint – Jans – Molenbeek is één van de 19 Brusselse gemeenten, gelegen in het noordwesten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De gemeente grenst aan Anderlecht, Brussel – Stad, Jette, Koekelberg, Sint – Agatha – Berchem én Dilbeek in Vlaanderen.

Met meer dan 94.500 inwoners is de gemeente een van de grootste van België¹. Als deel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met (nog) betaalbare woningen, met een sterke migratiecultuur en in de nabijheid van diverse diensten en potentiële werkgelegenheid, groeit het inwonersaantal ook jaarlijks aan. En hoe! De bevolking stijgt jaarlijks met 2.000 nieuwe inwoners en is daarmee ook één van de snelst groeiende gemeenten van België. Dit brengt uiteraard een enorme druk op diensten en omgeving met zich mee, maar niet in het minst ook op de Molenbekaars zelf. Zij krijgen steeds meer burens en deze hebben ook steeds vaker dan vroeger een andere cultuur. Het aantal kinderen en jongeren blijft toenemen in een gemeente waar de openbare ruimte nog meer onder druk komt te staan. Deze druk is voelbaar in de 3 gemeentelijke delen: Hoog Molenbeek, Historisch Centrum en de Maritieme wijk.

De 3 delen zijn fysiek erg verschillend van elkaar, gaande van het groene met brede lanen en eerder anonieme hoogbouw bezette Hoog Molenbeek over de dichtbevolkte en levendige arbeidersbuurten temidden van de oude fabriekssites in Historisch Centrum tot de jonge en vrij geïsoleerde Maritieme wijk aan Tour & Taxis. De gemeente kende al heel wat investeringen via grote stadsontwikkelingsprojecten in deze laatste wijken. De resultaten van deze projecten tonen zich ook in het gemeentelijk weefsel met een sterke gentrificatie in de moeilijkste wijken, met nieuwe parken en grote structuren. Na de investeringen blijft het evenwel moeilijk om een duurzame inbedding en betrokkenheid bij het dagdagelijkse leven van de gewone man te verzekeren.

De verschillen mogen dan wel evident zijn in de architectuur van de wijken en in de mate van investeringen, de sociale mix wordt groter in de hele gemeente. Zo blijkt de bevolking steeds homogener te worden met gelijkaardige sociaal-demografische kenmerken, wonende in een héél andere leefomgeving². Hierdoor staat heel Molenbeek voor grootse uitdagingen, ook op cultureel vlak: er is een enorm potentieel doelpubliek voor cultuur in de gemeente aanwezig, dat bovendien heel divers is en met andere omgevingen moet omgaan, maar dat ook tegelijkertijd zijn weg moet kunnen vinden naar cultuur en naar elkaar met respect voor deze omgeving. In het volgende schetsen we de impact van deze evolutie op het culturele beleid.

---

¹ Sint – Jans Molenbeek staat in 2013 op de 11de plaats van de grootste gemeenten en steden van België en op de 4de plaats van die van het Brussels Hoofdstedelijk gewest na Brussel, Schaarbeek en Anderlecht. BRON: statbel van de Federale Overheidsdienst Economie

² De drie delen zijn respectievelijk van elkaar gescheiden door de spoorweglijn en door de brede Leopold-II-laan. Historisch Centrum en de Maritieme wijk sluiten socio-demografisch en geografisch het dichtst bij elkaar aan: beiden op de grens met Brussel – stad in de kanaalzone met een zeer multiculturele bevolking en met tegelijkertijd ook gelijkaardige sociale problemen. Zo heeft een groot deel van de inwoners in beide delen minder middelen en ook minder kansen op arbeid, wonen, comfort en ... op vrije tijd. Ze vormen samen Laag Molenbeek. Maar de delen zijn ook wezenlijk verschillend van elkaar. Historisch Centrum heeft een bijzonder hoge bevolkingsdichtheid (25.500 inw./km² in 2011. BRON wijkmonitoring BISA) en dus weinig ademruimte. Er zijn wel vele sociale en culturele instanties actief. In de Maritieme wijk wonen de inwoners dan wel minder op elkaar en is er een grotere mix van culturen, veel minder organisaties bieden er de nodige kansen op ontspanning en sociale ontlasting. Vooral voor de grote groep kinderen en jongeren die in deze wijk wonen, zijn er weinig uitlaatkleppen. In Hoog Molenbeek zijn ook minder organisaties aanwezig. Hier domineren hoge flatgebouwen en brede lanen. Dit geeft eerder een gevoel van ruimte en rust, maar zorgt ook voor anonimiteit en isolement. De oudere inwoners maken plaats voor meer jonge gezinnen van verschillende afkomst, waarvoor weinig voorzieningen of ontspanningsmogelijkheden aanwezig zijn.

1. De Molenbekaar ...

Nieuw evenwicht voor cultuurgemeenschappen

De afgelopen jaren vestigen zich steeds meer mensen in Molenbeek uit alle delen van de wereld. De Marokkaanse gemeenschap is traditioneel sterk aanwezig en er wonen ook veel inwoners met Zuid-Europese nationaliteit. Zij moeten nu meer plaats maken voor andere culturen: een groter aantal Polen en Roemenen, een sterkere aanwezigheid van de Congolese bevolking, steeds meer Pakistani³. De nieuwe mix laat zich de laatste jaren dan ook in het straatbeeld zien en is zonder twijfel een grote troef van de gemeente: de zuiderse gezelligheid in de straten, de permanente stroom van handel en activiteit en een uniek *trademark*.

Maar elke gemeenschap blijft zo goed als in zijn eigen netwerk van sociale dienstverlening, sportieve en culturele ontspanning opgaan. De verschillende gemeenschappen nemen maar beperkt deel aan elkaars aanbod. Ook het reguliere aanbod vindt moeilijk aansluiting bij de vele cultuurgemeenschappen, hun tradities en pogingen om de uitwisseling en dialoog aan te gaan hebben wisselend succes.

Het dynamisme van de gemeente vertaalt zich ook in een sterke mobiliteit van de bewoners zelf: Molenbeek wordt door velen gezien als een tijdelijke woonplaats. Ze verhuizen naar andere delen van Brussel of ook vaak naar Vlaanderen. Dit maakt het niet eenvoudig om trajecten of duurzame culturele projecten op te zetten.

Concluderend kunnen we stellen dat het slaan van bruggen naar de bewoners nog steeds dé uitdaging is van het lokaal cultuurbeleid in Molenbeek. Aansluiting vinden bij de nieuwe culturele interesses, de dynamische uitwisseling van gedachten en tradities met respect voor de andere, eerder dan het naast elkaar bestaan van verschillende culturen in 'multiculturaliteit' is essentieel in Molenbeek. Naast duurzame trajecten zijn korte zichtbare acties niet weg te denken.

Plaats voor oude en nieuwe Nederlandstaligen

Temidden van de culturele inwijking, blijft een groep **oudere Nederlandstalige Molenbekaars** wonen, nu zeventigers en tachtigers die nooit aan de stadsvlucht hebben deelgenomen, maar – als het enigszins kon – eerder naar het 'rijkere' Hoog Molenbeek verhuisden. Met beperkte middelen en mobiliteit hebben ze nood aan culturele ontspanning in hun buurt waar ze het Nederlands en hun Brusselse identiteit op een laagdrempelige manier kunnen beleven.

De culturele gezelligheid, de nabijheid van Brussel-stad en de relatief betaalbare woningprijzen trekken ook nieuwe Nederlandstaligen aan uit Vlaanderen en andere delen van Brussel. Terwijl ze in het verleden vaak voor nieuwbouwprojecten aan het kanaal kozen, merken we de laatste 2 jaar dat deze nieuwe Nederlandstalige inwoners zich verspreid over de gemeente vestigen⁴. Ook hun leeftijd is zeer divers. Naast jong gepensioneerden, trekt Molenbeek ook een grote

---

³ De laatste 5 jaar is het aantal Polen en Roemenen verdrievoudigd. Het aandeel Marokkanen is in de totale Molenbeekse bevolking afgenomen van 10% in 2006 naar 8,5% in 2010. (BRON: Loop van de bevolking 2005 – 2011, NIS en Bevolking per nationaliteit per gemeente, 2011).

⁴ 134 gekende nieuwe inwoners van 2011 & 2012 werden geografisch op een kaart van Molenbeek gesitueerd. Ze blijken verspreid over de gemeente te wonen, met misschien een lichte meerderheid in de Maritieme wijk.

groep van de jongere generatie aan⁵. Deze mondige Nederlandstaligen bieden nieuwe kansen voor het plaatselijke culturele leven. Ze geven impulsen, willen hun eigen aanbod mee sturen en betekenen dan ook potentieel een nieuw doelpubliek. **Jonge (alleenstaande)** kunstenaars en pas afgestudeerden vestigen zich in Molenbeek, geïnspireerd door de levendigheid, vele culturen, een soort van *easiness*. Maar toch is de beperkte afwisseling in het aanbod ook een bron van kritiek. De afwezigheid van een café of een afspreekplek duwt deze alleenstaanden naar Brussel-stad. Bovendien is er amper een organisatie, behalve O.B. De Boekenmolen die haar Nederlandstalige karakter wel uitspeelt, die met een puur Nederlandstalig programma deze en ook andere groepen van bewoners bedient. Ook de groeiende groep **Nederlandstalige gezinnen** kampt met gelijkaardige leemten in het aanbod in Molenbeek. Ook zij staan met hun gezicht naar Brussel-stad gekeerd om het uitgebreide culturele arsenaal van vaak Nederlandstalige aanbieders te consumeren. Maar daarnaast hechten deze gezinnen ook belang aan *quality time* in het gezin, met activiteiten die minder planning vergen, in de directe buurt en waar het hele gezin aan kan deelnemen. En dat is nu net waar Molenbeek vandaag de dag op kan inspelen met haar creativiteit en een plaatselijke dynamiek met gezellige wijkfeesten en kinderanimatie, de idee van lokaliteit,...maar die nog te versnipperd en weinig zichtbaar naar het Nederlandstalige publiek wordt georganiseerd.

Het aanbod voor de Nederlandstalige inwoner, jong of oud, alleenstaand of in gezinsverband, is na 6 jaar nog steeds erg beperkt. Kwaliteit, bereikbaarheid en een (terugkerend en ook deels Nederlandstalig) aanbod kan de Nederlandstalige Molenbekaar aantrekken.

Jong geleerd ...

De afgelopen jaren kent Molenbeek een *boom* bij haar jongste inwoners⁶. Vele van deze kinderen kunnen terecht in het uitgebreide onderwijsnetwerk in Molenbeek, ook het Nederlandstalige onderwijs, dat maar liefst 20% van de schoolgaande Molenbekaars bedient⁷. Hier komen de kinderen al snel in aanraking met cultuur omwille van het belang van cultuur voor de ontwikkeling van kinderen. Het biedt niet alleen de nodige ontspanning en afleiding in de drukke grootstad; cultuur zorgt ook voor de ontdekking van eigen talenten en competenties, voor de nodige durf en zelfvertrouwen en bovenal ondersteunt het ook spelenderwijze het gebruik van het Nederlands. In een gemeente waar 80% van de kleuters een andere thuistaal dan het Nederlands heeft, is de impact van cultuur als taalstimulerende factor niet te onderschatten⁸. Net zoals voor Nederlandstalige gezinnen, kan voor de anderstalige ouders het samen beleven van cultuur een verrijkende ervaring zijn, ook al om de blijvende interesse voor cultuur bij te brengen bij hun kinderen en om deel uit te maken van een breder sociaal weefsel.

---

⁵ Sinds 2000 is het aandeel vijftenzestigplussers met 2,6% gedaald tegenover een toename van het aandeel kinderen 1,5% en volwassenen 1% BRON: wijkmonitoring BISA

⁶ In absolute cijfers is het aantal kinderen en jongeren in Molenbeek nog toegenomen in de afgelopen jaren. Maar tegenover de totale bevolking is vooral het aandeel van de jongste kinderen (0 tot 5 jarigen) het sterkst gestegen met 2% op 10 jaar tijd, net zoals de 30 tot 44 – jarigen trouwens. Het zijn de gezinnen met jonge kinderen die zich massaal in Molenbeek vestigen. Toch is ook nog steeds meer dan 1 op 4 inwoners jonger dan 20 jaar of .t.t.z. met 27,62% tegenover 22,10% van de bevolking in het Brusselse Gewest is Molenbeek nog steeds een zéér jonge gemeente. BRON: wijkmonitoring BISA (cijfers 2010)

⁷ Molenbeek heeft met 15 kleuter – en basisscholen en 1 secundaire school een rijke Nederlandstalige scholengemeenschap, die actief met cultuur werkt tijdens de schooluren.

⁸ Cijfers vanuit de Molenbeekse scholen in februari 2012. VGC Meet & Weetcel.

Maar de doorstroming van cultuurbeleving op school naar vrije tijd verloopt nog steeds stroef: drempels van het informeren van de ouders over het aanbod, net zoals de fysieke, culturele en financiële afstand tot het aanbod beïnvloeden ook de interesse van de ouders en daarmee ook de deelname van hun kind aan de buitenschoolse cultuurbeleving.

Sowieso is het niet altijd evident om jong te zijn in Molenbeek, en om de weg naar cultuur te vinden: kinderen groeien nog te vaak op in een gezin, waar vaak beide ouders niet werken, in een krap huis met beperkte speelruimte binnen en buiten. In vele van de Molenbeekse buurten is de verkeerssituatie nog onveilig, is er – ook in de buurt van scholen – overlast van straatafval, vandalisme en criminaliteit. Dit maakt buiten spelen niet evident. Zo is zelfs de weg van en naar school vaak een hele onderneming, met weinig ontmoetingsplaatsen maar temeer met de nodige hindernissen. Er is nood aan meer open en toegankelijke plekken waar kinderen en jongeren veilig kunnen samenkomen: gekende plekken waar ze kunnen afspreken om vrij te spelen, waar ze met cultuur verrast worden en aanbieders kunnen leren kennen om van daaruit zelf hun vrijetijdsinvulling te kiezen.

Deze brug naar buitenspeelruimte en ouderbetrokkenheid bij de culturele ontwikkeling van kinderen is een blijvende uitdaging. Het project van Brede School⁹ biedt waardevolle aanzetten om de aandacht voor cultuur binnen en buiten de school(m)uren verder te ontwikkelen en om de ouders mee op (het nut van) cultuur te betrekken. De ouders informeren om hun kinderen te laten deelnemen aan cultuur of om hen zelf te begeleiden en de ouders stimuleren om dit zonder het vertrouwde kader van de school willen doen, zijn werkpunten waar de netwerken van Brede School en het lokaal cultuurbeleid samen voor staan.

... met vaak minder draagkracht en culturele reserves

Molenbeek is al vele jaren een toevluchtsoord voor minder draagkrachtige mensen. Ze kunnen zich nog in relatief goedkopere huizen in Laag Molenbeek vestigen, waar ook een grote concentratie aan sociale woningen is. De sterkste achterstelling ligt ongetwijfeld bij een brede groep van 'nieuwe' (allochtone) inwoners en oudere (autochtone) 'achterblijvers'. Het gaat om armoede op vele vlakken: niet alleen onvoldoende inkomen of financiële reserves zijn een probleem, ook de mondigheid, een persoonlijk netwerk van vrienden en familie, kansen op de arbeidsmarkt of kennis over informatie(kanalen) spelen een grote groep Molenbekenaars parten. Het aantal bewoners dat worstelt, lijkt bovendien te groeien de laatste jaren. Zo daalt de welvaart nog meer tegenover het Brusselse gemiddelde en stijgt het aantal leefloners en ook voor kinderen wordt de armoede steeds meer voelbaar¹⁰. De crisis heeft deze achterstelling alleen maar versterkt en de groep(kans)armen in de gemeente nog vergroot. Ook in Hoog

---

⁹ Brede School Molenbeek (BroM) is een **netwerk** van scholen en partners (organisaties, ouders, vrijwilligers) uit verschillende sectoren (welzijn, cultuur, sport, jeugd, gezondheid, ...) die **samenwerken** om de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te verbeteren. De partners zetten elk op hun eigen manier in op de ontwikkeling van kinderen en jongeren en engageren zich binnen de Brede School vanuit hun expertise en mogelijkheden. BroM fungeert als een schakel tussen de verschillende partners en stimuleert ontmoeting, uitwisseling en samenwerking. BroM streeft **maximale ontwikkelingskansen** na op vlak van gezondheid, veiligheid, talentontwikkeling en plezier, maatschappelijke participatie en voorbereiding op de toekomst.

¹⁰ Op de **welvaartindex**, of de verhouding van de plaatselijke inkomens tegenover het Belgische gemiddelde (referentie 100), scoorde Molenbeek in 2009 maar 62,91 punten terwijl het gehele Brusselse Gewest met 82,05 punten het toch aanzienlijk beter doet. Dit is ook duidelijk lager dan 10 jaar eerder. In 2000 scoorde Molenbeek nog 71,96 punten tegenover de 100 – referentie van heel België. Molenbeek scoort daarmee behoorlijk laag. Het aantal **leefloners** is toegenomen van 5,95% tot 6,97% tussen 2006 en 2010, terwijl dit in het Gewest zo goed als stagneerde rond de 3,5%. Het aantal **kinderen** onder de 18 jaar die in een gezin leven zonder inkomen is meer dan 40% tegenover 33% in het hele BHG in 2009. BRON: wijkmonitoring BISA

Molenbeek, waar toch eerder sprake was van verdoken achterstelling op vlak van sociale draagkracht, met weinig mogelijkheden tot sociale contacten en risico's op isolement, laten zich dezelfde tendensen als in Laag Molenbeek steeds meer voelen¹¹. De inwijking van meer middenklasse gezinnen en alleenstaanden, waaronder ook een nieuwe stroom Nederlandstaligen, maakt ook in beide andere delen – de Maritieme wijk en Historisch Centrum – de (kans)armoede minder zichtbaar.

Door de bijzondere inspanningen die deze groepen in de hele gemeente voor hun primaire behoeften (eten, wonen, kleden,...) moeten leveren, hebben zij minder reserve om aan cultuur deel te nemen. Deze groepen vinden moeilijk hun weg naar het reguliere cultuuraanbod, omwille van sociale en financiële drempels. Een sterkte van Molenbeek zijn de vele educatieve en welzijnsinstanties die begaan zijn met minder draagkrachtige inwoners en die hen naar cultuur kunnen toeleiden. Maar de crisis maakt de uitdagingen er niet minder groot om en bemoeilijkt de vindbaarheid van deze groepen nog meer. **Openheid en laagdrempeligheid van het culturele aanbod en beleid naar deze groepen is een absolute must in een gemeente als Molenbeek. Toeleiding en begeleide cultuurparticipatie blijven een werkpunt voor de volgende jaren, net zoals het omgaan en inspelen op de maatschappelijke vraagstukken waarmee deze kansengroepen geconfronteerd worden.**

2. Ontmoeting ... een gevoel van nabijheid in een grootstedelijk kader

---

Ontmoeting tussen inwoners

De kenmerken van een gemeente als Molenbeek maken het samen leven niet gemakkelijk. De verschillende culturen met eigen netwerken en gebruiken, de afgescheiden delen en wijken, de nieuwe enclaves of afgesloten wooneenheden die worden opgetrokken. Ze bemoeilijken de omgang in de gemeente, laat staan de uitwisseling tussen de bewoners met verschillende achtergrond en ook van andere leeftijden. De kloof tussen generaties wordt nog versterkt door deze culturele en geografische verschillen, sociale ongenoegens en zeker ook wederzijdse vooroordelen (de 'jonge criminelen' tegenover de 'klagende en racistische oudjes', de 'rijken in Hoog Molenbeek' en die 'arme allochtonen uit Laag Molenbeek'). De dialoog in alle richtingen is nochtans belangrijk in de gemeente: we zijn allen gebruiker van dezelfde diensten, bewegen ons in dezelfde openbare ruimte en hebben nood aan inzicht in elkaars bekommernissen en frustraties.

In de aandacht naar kansengroepen, is vooral de uitwisseling tussen deze groepen een uitdaging. Niet alleen het betrekken van kansengroepen bij cultuur, maar zeker ook de kennismaking met anderen is van belang met een hechtere samenleving in het achterhoofd. Net zoals trouwens ook het betrekken van nieuwkomers en Nederlandstaligen in deze

---

¹¹ In Hoog – Molenbeek is minder (culturele) activiteit in de straten, er zijn weinig (infra)structuren om cultuur en sociale actie aan te bieden. De kostprijs van en afstand tot het culturele aanbod vormen een drempel tot deelname. Zo geven mensen steeds vaker te kennen dat de maandelijkse toegangsprijs van 1€ voor een namiddagconcert begint te wegen op het budget.

ontmoeting en uitwisseling. Eigen verwachtingen tegenover cultuurbeleving, taaldrempels of juist –voorkeuren, locaties en uiteraard ook omgaan met de maatschappelijke vraagstukken of uitpluizen wat net groepen aanzet om samen te komen, wat hen bindt moeten allen een plaats krijgen.

Het lokaal cultuurbeleid wil dan ook gaan voor dit kleine ontmoeten, voor het stimuleren van natuurlijke en alledaagse contacten tussen mensen die niet (vaak) met andere groepen in contact komen, door in te spelen op wat hen bindt: gelijklopende maatschappelijke zorgen en de gedeelde openbare ruimte vormen het toneel om via cultuur – met aandacht voor de nodige kwaliteitseis en mix van talen – alle mensen tot dialoog aan te zetten.

Openbare ruimte in de gemeente

Molenbeek is een drukke gemeente, met veel bebouwing, veel passage en veel mensen die dicht op elkaar wonen. De openbare ruimte in Molenbeek is, hoewel heel beperkt, ook druk bezocht. Er zijn heel wat plaatsen waar mensen dagdagelijks circuleren. Maar er is een verschil tussen 'zich bewegen in een buurt of een gemeente' en 'deze plaatsen delen met anderen, er samen in vertoeven'. De sterke bevolkingsgroei legt een druk op deze gedeelde ruimte: niet alleen krimpt de woonruimte en bewegingsvrijheid. Nieuwe bewoners en ook de gesettelde Molenbenaars moeten hun plaats in de gemeente (terug) vinden: omgaan met nieuwe burens met vaak andere culturen, elkaar leren kennen, samen ruimte delen met respect voor elkaar is niet evident. En toch is het net de plaats waar en het moment waarop mensen elkaar kruisen, dat ontmoetingen en uitwisselingen kunnen ontstaan.

Helaas nodigen vandaag weinig plaatsen uit tot ontmoeting. De gemeente wordt té vaak terecht omschreven als 'grijs, zonder veel kleur of gezellige plaatsen'. Mensen herhalen vaak verzuchtingen over zwerfvuil en drukke mobiliteit of onveiligheid die de gezelligheid tegenwerken. Er is een tekort aan conviviale plaatsen of momenten waar mensen samen kunnen delen, waar jongeren met vrienden samen kunnen komen, waar oudere Brusselaars hun Brusselse identiteit kunnen beleven en waar inwoners het Nederlands kunnen spreken en waar al deze mensen die 'andere' kunnen leren kennen. Er liggen enkele kansen te grijp met plaatsen of momenten die nu al inzetten op ontmoeting of waar mensen buiten komen, maar die via doordachte en minimale ingrepen deze kleine momenten van ontmoeting op de voorgrond kunnen zetten. **De uitdaging ligt in het gebruik van de niet evidente culturele plaatsen op interessante momenten.** De beschikbare ruimte in Laag Molenbeek is zéér beperkt en in Hoog Molenbeek zijn dan weer geen markten en is er zonder actief verenigingsleven of ontmoetingscentrum weinig marge voor sociaal contact. We moeten de vele openbare plaatsen die er zijn wel anders definiëren: de gemeente telt maar liefst 8 parken en heeft het uitgestrekte natuurgebied Scheutbos, er zijn 7 metrohaltes verspreid op het grondgebied, en verder zijn er ook vele theesalons en cafés en semi-publieke tuintjes die mensen tot ontmoeten kunnen uitnodigen. Zo kan iedereen ook cultuur dicht bij huis, in de eigen buurt beleven en moeten geen afstanden afgelegd worden om anderen te ontmoeten.

Molenbeek heeft nood aan plaatsen voor gedeelde ervaringen door mensen met verschillende achtergrond en interesse of zgn. publiek domein. We moeten de volgende 6 jaren verder durven kijken om naast de alternatieve invulling van bestaande plaatsen ook nieuwe ontmoetingsplekken te creëren.

Deel van Brussel

Het 'ontmoeten in de wijk' is een belangrijk gegeven voor Molenbeek, net zoals 'rekening houdend met de specifieke omgeving'. En deze omgeving is meer dan wat zich binnen de gemeentegrenzen afspeelt. De grenzen met Brussel-stad mogen fysiek dan wel duidelijk worden via het kanaal, de grenzen met de andere Brusselse gemeenten zijn dat zeker niet. Bovendien lijken deze grenzen zich nog meer te vervagen als we kijken naar de bewegingen die inwoners en culturele partners maken. Zonder veel moeite is men snel in een ander deel van het Brusselse Gewest. De nieuwe Nederlandstalige inwoners maken deze beweging erg vaak als het op cultuur en andere diensten aankomt. Vele andere Molenbekaars doen dit niet en de omgekeerde beweging van andere Brusselaars naar Molenbeek is ook minder evident. De reputatie en berichtgeving speelt hierin mee. De korte afstanden naar en de culturele kwaliteit van het Molenbeekse aanbod kan nochtans verandering brengen.

In de hele regio zijn netwerken actief waarin culturele partners samen nadenken rond cultuur, de mogelijkheden en zorgen over de gemeentelijke grenzen heen. Hier maken ook de spelers in de gemeente deel van uit: enkele verenigingen zijn lid van het tweetalige netwerk *réseau des arts à Bruxelles/Brussels Kunstenoverleg*, de Nederlandstalige cultuurdienst neemt deel aan regionale cultuurdagen en de bibliotheek aan het 'Streekgericht Bibliotheekbeleid Brussel' (SBB). Het gemeenschapscentrum maakt deel uit van 'CC Brussel' en 'clubcircuit' en de cultuurbeleidscoördinator komt met haar Brusselse collega's samen in het 'CBC – overleg'. Deze intergemeentelijke overlegstructuren zijn een platform voor reflectie en ervaringsuitwisseling tussen de gemeenten in het Brusselse Gewest; het SBB en CC Brussel lanceerden ook al concrete samenwerkingsprojecten voor respectievelijk de bibs en de gemeenschapscentra. Het overleg, maar vooral ook overstijgende initiatieven, versterkt immers niet alleen de identiteit van het Gewest. Het kan zonder meer ook de plaatselijke werking ontwikkelen, ook in het lokaal cultuurbeleid. **Samen cultuur creëren en deze over de gemeentelijke en gewestelijke grenzen uitdragen zorgt ook voor een plaatselijke dynamiek en een betere zichtbaarheid ervan. Het komt daarenboven de reputatie van Molenbeek ten goede én nodigt tezelfdertijd ook Molenbekaars uit om hun gekende cultuur op andere plaatsen in Brussel te ervaren en zelfs nieuwe (culturele) ervaringen op te doen.**

Taalgemeenschappen troef

Het Brusselse Gewest is ook een regio waar verschillende taalgemeenschappen aanwezig zijn. Via cultuur kunnen deze gemeenschappen samenkomen, hun expertise en publiek samenbrengen. Deze kruisbestuiving tussen cultuurmakers en de vermenging van publieken zijn verrijkend voor de cultuurbeleving in Molenbeek. Het werken met verschillende taalgemeenschappen lijkt evident als het om anderstalig publiek gaat, maar minder als het om wezenlijke partnerschappen én om de Franstalige gemeenschap gaat. Het lokaal cultuurbeleid zet sinds de vorige legislatuur op openheid in. Zo zijn vele van de georganiseerde activiteiten niet-talig, wordt Zinneke mede ondersteund en georganiseerd en is de samenwerking tussen de Franstalige en Nederlandstalige bibliotheken ingebed in hun werking. Het Franstalig initiatief *Métropole Culture 2014*, de titel die Franse Gemeenschap en de Franstalige Gemeenschapscommissie (COCOF) aan Molenbeek heeft toegekend, opent voor het Nederlandstalige netwerk perspectieven om via diverse projecten rond cultuur samen te werken. Het

Nederlandstalige aanbod krijgt zo een plaats naast anderstalige initiatieven, wat het spectrum aan cultuurbeleving, de keuzemogelijkheden en de kennismaking met de Nederlandse taal alleen maar ten goede komt.

Meer nog dan vroeger zoekt het lokaal cultuurbeleid deze synergie op, om middelen, mensen en *know how* te bundelen en om tegelijkertijd ook de boodschap te onderschrijven dat er geen eilanden zijn in de gemeente, maar temeer bruggen. Met de basis die de voorgaande jaren is gelegd, willen we deze samenwerking ook verder doorzetten en stimuleren bij de andere partners in de gemeente: meer initiatieven met de Franstalige administratie en ook nieuwe partnerschappen met Franstalige verenigingen aangaan.

Het beleid moet de cultuurbeleving van de (Nederlandstalige) minderheidsgroep in de gemeente ontvouwen en openen naar andere taalgemeenschappen: met anderstalige partners een gezamenlijke cultuurstrategie onderbouwen en een meertalig publiek uitnodigen tot een collectieve cultuurbeleving.

4. Cultuur is meer dan de som van de (decretale) partners

In de gemeente zijn vele instanties die op de snijlijnen van cultuur en de omgeving werken. Als cultuur georiënteerd is op deze omgeving, gaat cultuur qua uitvoering (inhoud) en uitvoerders (partners) dan ook verder dan louter 'cultuur *an sich*'.

Decretale partners

De voorbije jaren zijn de drie decretale partners naar elkaar toegegroeid in het beleid én de praktijk. Het vorige beleidsplan schreef al de integratie van de bibliotheek, de cultuurdienst en het gemeenschapscentrum voor. Maar het is door in de praktijk steeds meer initiatieven te ondernemen en deze verder te ontwikkelen, dat een gedeelde visie is ontstaan over waar cultuur in de komende jaren naartoe moet, welke rol elk daarin kan betekenen en hoe we onze werkingen en inspraak hierrond kunnen organiseren en integreren. De concrete samenwerking resulteerde ook in gemeenschappelijk overleg, dat verder gaat dan de projecten.

De drie partners komen regelmatig samen in een structureel beroepskrachtenoverleg. Sinds kort wordt de cultuurraad er samen inhoudelijk voorbereid. Hier is de voorbije jaren ook de positie van de drie partners in het lokaal cultuurbeleid uitvoerig besproken en afgelijnd voor de volgende beleidsperiode. Naast de eigen werking van elke partner, is er immers een gedeelde visie en samenwerking in het lokaal cultuurbeleid om zo bewuster en actiever sámen aan de culturele ontwikkeling van Molenbeek te werken. Samenwerken blijft een niet aflatende zoektocht naar de juiste evenwichten, van loslaten, van de eigen grenzen aftasten en uitdagen zonder de eigenheid te verloochenen, zonder de *core business* te verlaten. De drie partners helpen elkaar hierin. Ze zullen dan ook in de toekomst steeds gericht overleggen, de inspraak binnen het lokaal cultuurbeleid samen ondernemen en integreren in de eigen participatiekanalen. Daarenboven zullen ze ook samen – en elk vanuit de eigen expertise – partnerschappen aangaan om het lokaal cultuurbeleid de juiste inhoud te bieden.

Bijzondere partners

Het netwerk van **Brede School in Molenbeek** – BROM – biedt een noodzakelijke aanvulling. BROM is al enkele jaren met de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in het Molenbeekse Nederlandstalig onderwijs begaan. Sinds 2012 zijn er drie coördinatoren die zich elk respectievelijk toespitsen op Historisch Centrum, Hoog Molenbeek en jongeren, ouder dan 12 jaar in BROM+. In de volgende jaren wil zij zich ook verder toeleggen op het Nederlandstalig vrijetijdsaanbod door de brug te verstevigen tussen de scholen en verenigingen en ook ouders meer te betrekken. Zo kunnen ze in het lokaal cultuurbeleid een pivotfunctie bekleden met het betrekken van kinderen en hun ouders bij cultuur.

Met haar diverse sociaalartistieke (school)projecten leunt het **Huis van Culturen en Sociale Samenhang** aan bij de werking van alle kernpartners. Haar dynamiek, maar ook de uitgebouwde infrastructuur, contacten en expertise zijn een troef voor de ontwikkeling van het lokaal cultuurbeleid. Er is een basis voor interessante uitwisselingen rond de culturele praktijk en methodieken. De nabijheid tot de andere partners maakt bovendien ook geografisch van Historisch Centrum een centrum aan culturele kracht. Vanuit concrete initiatieven kan dit partnerschap groeien naar een gedeelde visie en een gemeenschappelijk beleid. In de volgende jaren dienen de partners beter op elkaars werkingen in te spelen en complementair het aanbod uit te bouwen.

Naast BROM en het Huis van Culturen is de **Franstalige Cultuur** een derde speler waarmee het lokaal cultuurbeleid in de volgende jaren een bijzonder partnerschap kan aangaan. Gelegen in Hoog Molenbeek bedient zij met de cultuurdienst in het Karreveldkasteel en de Franstalige bibliotheek eenzelfde potentieel publiek in een deel waar weinig andere partners actief zijn. De voordelen van dit netwerk zijn veelzijdig. Zo kunnen immers uitvalsbases en middelen verbonden worden om de hele gemeente beter te bedienen, om kruisbestuiving en ontmoeting van publieken mogelijk te maken, om samenwerkingen uit te breiden over grenzen heen en om linken te leggen tussen de verschillende delen en (taal)gemeenschappen.

bij uitbreiding: een vertakt netwerk

Bij de Molenbeekse verenigingen is veel veranderd de afgelopen jaren. De uit – én instroom van verenigingen en de vele activiteiten die in Molenbeek worden georganiseerd, tonen het grote culturele dynamisme in de gemeente. De nieuwe studio's van danscompagnie Ultima Vez, en ook andere sociaalartistieke verenigingen die in Molenbeek beginnen, zijn een aanwinst voor het culturele landschap van Molenbeek. Er zijn nu ongeveer een 110 culturele verenigingen in de gemeente, waarvan een veertigtal Nederlandstalig. Meer nog dan 6 jaar geleden vinden ze ook de weg naar elkaar in samenwerkingen. Toch blijft dit nog steeds beperkt tot eenmalige projecten of kleinere partnerschappen. Initiatieven als Zinneke, Festival Kanal en ook zeker Métropole Culture 2014 – dat de hele gemeente gedurende één jaar uitnodigt om synergiën aan te gaan – kunnen hier de krachten en middelen bundelen, doelpublieken van verschillende achtergronden (leeftijd, gemeenschappen, wijken) laten versmelten en de bredere zichtbaarheid van de Molenbeekse cultuur mogelijk maken. **Het is vooral een opdracht om de drive van grotere events vast te houden in een duurzame dynamiek iets wat vandaag moeilijk blijkt.** Terugkerende grote initiatieven in de openbare ruimte zijn goed voor Molenbeek, maar ook de kracht van kleine plaatselijke initiatieven mag niet verwaarloosd worden voor een

gemeente als Molenbeek. De laagdrempeligheid van deze initiatieven is voor vele bewoners immers een noodzakelijke voorwaarde om überhaupt aan cultuur te doen. Aan kwaliteit moeten deze initiatieven vaak niet onderdoen. Door ze aan elkaar te verbinden, kunnen ze het lokale ook overstijgen. Ook hier is samenwerken van belang. De inbedding van structuren in specifieke wijken zoals Centre Communautaire Maritime, de Heyvaertinfrastructuur of het Karreveldkasteel of misschien wel een nieuwe infrastructuur in Hoog Molenbeek kunnen deze lokale initiatieven extra kracht en duurzaamheid geven.

Molenbeek is ook nog steeds een inspirerende plek voor kunstenaars, die hun weg blijven vinden naar de gemeente, zo getuige ook bijvoorbeeld de kunstenaarsresidentie aan de Zwarte Paardstraat en de nieuwe kunstenaars die zich verspreid in de gemeente settelen. Tijdens de analyse werd ook meermaals gewezen op de waarde van hun producties. Het is een feit: Molenbeek heeft een positieve reputatie op vlak van creativiteit en artistiek kwaliteit. Hoewel veel kunstenaars hier wonen, blijft de artistieke dynamiek toch nog onderbenut. Kunstenaars blijven individueel werken en sporadische projecten met kunstenaars krijgen niet altijd een aansluitend vervolg of duurzaam kader. Het zet de artistieke reputatie van de gemeente onvoldoende om in iets tastbaars. **Samenwerken en bundelen van artistieke talenten in gezamenlijke initiatieven lijkt meer dan ooit nodig. Maar ook het culturele beleid kan nog meer inspanningen doen om dit cultureel handelsmerk van de gemeente in de verf te zetten, er zelf meer mee om te gaan en zo de plaatselijke art community te waarderen en te profileren.** De bijval van projecten als Artiest zoekt Café¹² of het Artiestenparcours d'Artistes bevestigen immers dat artistieke uitwisselingen een stimulans zijn voor de lokale gemeenschap, dat kunst overal kan ingezet worden om niet – evidente ontmoetingen uit te lokken en mensen tot reflectie kan aanzetten of nog anderen gewoon een ontspannende avond kan bezorgen. De lokale kunstscène biedt talloze invalshoeken voor de verdere culturele ontwikkeling (en profilering) van Molenbeek. Dankzij hun universaliteit, kunnen de kunsten verschillende taalgemeenschappen, culturen, generaties en inwoners met diverse kenmerken samenbrengen en de gemeentegrenzen ook nog openen.

Samenwerking is de absolute kernvoorwaarde voor elk efficiënt (cultuur)beleid. Zo kan de artistieke kwaliteit in Molenbeek zichtbaar(der) worden en duidelijker gepromoot worden naar de inwoners en de ruimere omgeving. Duurzaamheid of een duidelijk gezicht voor de artistieke gemeenschap is hier belangrijk als het gaat om nazorg bij grote events én om lokale inbedding.

Cultuur voor een breed publiek

De noemer van cultuur zorgt evenwel voor wat verwarring binnen de gemeente, bij potentiële partners en bij een groot deel van het publiek. Cultuur wordt nog te vaak gezien als iets gesloten, voor de *happy few*, met zittende voorstellingen en concerten in een gesloten cultuurhuis. Verenigingen die vertrekken van andere premissen of basisopdrachten, zoals de natuurvereniging of de jeugdbeweging, de sociale huisvestingsmaatschappij of de tewerkstellingsinstanties, zien soms de rijkdom van een partnership via cultuur nog niet duidelijk

---

¹²Artiest zoekt Café is een onderdeel van het project Actie zoekt Burger, ondernomen door GC De Vaartkapoen in het kader van het lokaal cultuurbeleid in 2013 en de Molenbekenaars wil aanzetten om zelf actie te ondernemen en te reflecteren over het samenleven in onze diverse maatschappij. Bij Artiest zoekt Café werd dit objectief ondernomen door plaatselijke kunstenaars aan elkaar te matchen voor een nieuwe artistieke creatie op een niet – evidente plaats zoals een café of theesalon, waarbij ook allochtone vrouwen werden toegeleid naar het gebeuren.

gesteld. Maar cultuur in Molenbeek beperkt zich geenszins tot de klassieke en passieve cultuurbeleving. Samen met de jeugdbeweging een monumentaal kunstwerk in de openbare ruimte sjoeren om het probleem van beperkte openbare ruimte positief in te vullen, via een tuinenwandeling en informatief natuurpakket respect voor de natuur bijbrengen, via kunst – op – café de universaliteit van diversiteit bespreekbaar maken,... deze acties zijn belangrijk in het culturele arsenaal van Molenbeek. Actief aan cultuur deelnemen en zelf cultuur maken kunnen ook voor mensen met weinig interesse voor cultuur *an sich* van betekenis zijn. **Andere levensdomeinen benaderen via cultuur, vragen blootleggen, kennis delen en positieve actie ondernemen is een basisopdracht van cultuur die in Molenbeek nog verder moet uitgespeeld worden in de volgende jaren, en die bovenal ook beter gecommuniceerd moet worden.**

Communicatie over cultuur blijft nog steeds een aandachtspunt. De vele kleinere lokale initiatieven mogen dan wel een grote troef zijn voor de gemeentelijke dynamiek, de initiatiefgebonden promotie leidt tot versnippering en tot de spreekwoordelijke onzichtbaarheid van de vele bomen in het dichte bos. De gemeentelijke culturele website 'culture1080cultuur.be', een platform voor de culturele partners die er zelf hun vereniging, zalen en culturele agenda gezamenlijk kunnen promoten, is een grote stap in de goede richting. Hij zorgt in de eerste plaats voor een tweetalige communicatie over het culturele aanbod. Zo kan in de toekomst het aanbod ook potentieel nieuwe taalgroepen aantrekken en vermengen met elkaar. Daarnaast geeft hij Molenbeek ook een gezicht naar buiten toe, over de gemeentegrenzen om ook een publiek van buiten Molenbeek aan te trekken. Hij biedt deels mee antwoord op het ontsluiten van de gemeente en het *counteren* van het negatieve imago, waarmee de gemeente nog steeds worstelt. Maar de website kan zelf nog beter ingezet en gezamenlijk gepromoot worden, naar ouders van schoolgaande kinderen, naar anderstaligen.

En een website bereikt uiteraard niet iedereen. Lokaal kunnen bestaande netwerken beter ingeschakeld worden om de culturele informatie tot bij hun publiek te brengen: BROM en de scholen, organisaties die nieuwkomers in de gemeente wegwijs maken, sociale netwerken die kansengroepen begeleiden. **Naast een bundeling van informatie heeft cultuur dan ook nood aan een gediversifieerde communicatie naar alle potentiële publieken, met de informatie over het culturele aanbod dat voor hen is georganiseerd (bijv. families, kinderen, ouder- en onthaalmomenten) én bovenal aan samenwerken met partners uit andere maatschappelijke sectoren.** Nieuwe instrumenten uitvinden voor deze doelgroepengerichte communicatie is zeker geen *must*. Naast het betrekken van bestaande netwerken en het gericht inzetten van de gemeentelijke culturele website, bieden ook de Nederlandstalige magazines 'De Overkant' en het 'Beukenootje' voor senioren van GC De Vaartkapoen al een bundeling van informatie in Molenbeek. Het lokaal cultuurbeleid kan hier elementen vinden om op verder te bouwen.

Tenslotte moet de cultuur zelf ook toegankelijk en concreet zichtbaar zijn om de communicatie over te brengen. Naar buiten treden en het aanbod naar het publiek in de buurt brengen, verhoogt zonder meer deze toegankelijkheid (vooral voor specifieke groepen). Maar ook de structuren zelf moeten zichtbaar en toegankelijk zijn. Vandaag zijn de culturele huizen geïsoleerd achter onherkenbare gevels. Het inschakelen van een handvol simpele, maar universele labels voor alle infrastructuren van alle cultuurgemeenschappen en voor de verscheidene initiatieven kan bijvoorbeeld bijdragen tot herkenning en toegankelijkheid.

Met betrokken burgers

Er zijn heel wat mensen betrokken bij cultuur in de gemeente: als publiek dat vaak ook zelf mee cultuur maakt of als bestuurder die mee het beleid bepaalt. De diversiteit van mensen die cultuur mee maken is echter vrij beperkt in Molenbeek, net zoals elders in Vlaanderen en Brussel trouwens. Het gaat vaak om geëngageerde mensen uit de middenklasse met interesse in cultuur en/of in beleid maken. Maar zo wordt een groot deel van het geviseerde publiek voor verenigingen, de bibliotheek, het gemeenschapscentrum en het globale cultuurbeleid niet betrokken bij de ontwikkeling ervan. Vooral ook de jeugdbewegingen en seniorenclubs signaleren deze broze vrijwilligersbasis in hun eigen werking. Met hun uitgesproken Nederlandstalig karakter en laagdrempelige aanbod voor kinderen of senioren vervult dit verenigingsleven nochtans een scharnierfunctie in de ontmoeting voor jongeren, nieuwe jonge gezinnen en senioren in de gemeente en bij de uitwisseling tussen deze groepen.

Het platform van Brede School en van het Lokaal Cultuurbeleid kunnen een rol spelen in het opentrekken van deze vraagstukken, om de dialoog over het vrijwilligerswerk binnen verenigingen in Molenbeek aan te gaan. En diezelfde beweging en reflectie moet ook naar het publiek gebeuren. Aansluiting zoeken bij gedeelde interesses van alle bewoners¹³, om deze via cultuur bespreekbaar te maken en via culturele actie te laten bewegen; andere vormen van inspraak dan de westerse vergadercultuur of workshopprincipes inschakelen om een bredere participatie mogelijk te maken, tijdstippen en frequentie van participatieve initiatieven opentrekken; het zijn allemaal manieren om de betrokkenheid van iedereen te vergroten in het culturele leven.

Niet in het minst, zien we een cruciale rol voor het gemeenschapsforum weggelegd. Het forum – een initiatief van 'Culturencentrum Brussel' – is in Molenbeek opgevat als een breed burgerplatform waar allerhande maatschappelijke thema's aan bod zullen komen, besproken en ontrafeld worden, maar waar vooral via participatie van en met een breed publiek tot positieve actie zal worden overgegaan. Ook de methodieken om het gemeenschapsforum in te vullen kunnen heel uiteenlopend zijn en zullen samen met raden en andere geïnteresseerden ontwikkeld worden. Het wordt hét instrument van participatie en positieve culturele actie bij uitstek in de volgende jaren.

5. Kern van de analyse

De conclusies van de maatschappelijke en culturele analyse hierboven leren dat Molenbeek voor vele uitdagingen op cultureel vlak staat. Zo zijn er de nieuwe evenwichten tussen de bewoners waar het culturele beleid mee moet omgaan. De nieuwe (Nederlandstalige) inwoners komen steeds meer verspreid in de gemeente wonen en hebben met een divers profiel ook uiteenlopende verwachtingen en wensen van cultuur. Het aantal inwoners met verminderde kansen op maatschappelijke en culturele deelname breidt uit, maar blijft verdoken en moeilijk grijpbaar. De stap om aan cultuur na de schooltijd te kunnen deelnemen,

---

¹³ Zoals eerder aangegeven zijn vele mensen begaan met de schoolloopbaan van hun kinderen, de veiligheid en netheid in de buurt, de groene en openbare ruimten, de leefkwaliteit en het samenleven in de gemeente in het algemeen. Het zijn verbindende thema's die een breed publiek van ouderen, jongeren, gezinnen, kansarmen of minder bemiddelde bewoners, mensen van andere culturele achtergronden delen.

moet kleiner worden: op weg van en naar school, samen met ouders, broers en zussen cultuur beleven is verrijkend. ... Wil het lokaal cultuurbeleid de Molenbeekse bewoners bereiken met cultuur, dan zal het elke bewoner zó moeten benaderen dat cultuur aansluit bij zijn leefwereld, mogelijkheden en interesses. Zo is aandacht nodig op een **individueel niveau**, met een persoonlijke aanpak die cultuur tot bij de mensen brengt, de mensen naar cultuur toeleidt en die Nederlandstalige cultuur een plaats geeft in het brede aanbod om zo ook de keuzemogelijkheden voor iedereen te vergroten.

Het nieuwe evenwicht slaat ook op de veelheid aan culturele gemeenschappen die in Molenbeek opkomt. Nieuwe bewoners met andere waarden en normen settelen zich en proberen naast de gevestigde Molenbekenaars hun leven in de gemeente uit te bouwen. Om het 'samen – leven' van deze verschillende gemeenschappen te stimuleren is wederzijds respect, kennis van de andere en zo ook elkaar ontmoeten een *must*. Het lokaal cultuurbeleid zal zijn rol moeten spelen op dit **maatschappelijk niveau** in kleine ontmoetingen, in het stimuleren van alledaagse contacten tussen niet – evidente groepen. Hiertoe moet het beleid *out of the box* denken en durven verder gaan dan de pure culturele programmatie. Zij moet inspelen op wat mensen bindt: ingaan op de grootstedelijke vraagstukken en opgaan in de gedeelde en nieuw te ontdekken openbare ruimte om zo uitwisseling en ontmoeting mogelijk te maken.

Het lokaal cultuurbeleid moet tenslotte ook werk maken van de positieve uitstraling van de gemeente op **grootstedelijk niveau**. De vele culturele en artistieke partners kunnen de sterke Molenbeekse dynamiek, die nu al aanwezig is, mee op de kaart te zetten in de gemeente en ver daarbuiten. De creativiteit moet verder van onderuit groeien door bewoners, kunstenaars en verenigingen de nodige ruimte te bieden om kwaliteit te creëren, te tonen en duurzaam te bestendigen.

Deze uitdagingen vormen de oriëntaties van ons gezamenlijk project. Het lokaal cultuurbeleid en de partners moeten echter ook hun **eigen werking versterken** om deze uitdagingen aan te pakken. Zo moeten ze samenwerking in alle richtingen verder ontwikkelen. Niet alleen via culturele verenigingen en kunstenaars binnen de gemeente, maar ook via anderstalige en Franstalige partners, via experts in andere maatschappelijke domeinen en via grootstedelijke netwerken kan met de bewoners, de omgeving en met het gegeven van de grootstad gewerkt worden. Cultuur moet haar omgeving ten volle benutten tot aan de *zones de passage* – waar mensen elkaar kruisen – om die als cultureel domein in te schakelen en zo op een laagdrempelige manier cultuur tot bij de mensen te brengen. Tenslotte moet het lokaal cultuurbeleid ook werk maken van communicatie naar nieuwe publieken en via verschillende methodieken op maat van het publiek.

OPDRACHT & VISIE

De analyse biedt een kader voor het beeld waar we met het lokaal cultuurbeleid en elk als individuele partner voor staan (opdrachten). De analyse en de opdracht van het lokaal cultuurbeleid en van de partners vormen de basis voor de gezamenlijke verwachtingen die we voor cultuur en Molenbeek in de volgende 6 jaar vooropstellen (visie).

1. Opdrachten

Gezamenlijke Lokaal Cultuurbeleid

Het lokaal cultuurbeleid in Molenbeek is een platform waar lokale culturele spelers samen nadenken en actie ondernemen rond cultuur.

Dit platform heeft als doel om de cultuurbeleving op een hoger niveau te brengen en tezelfdertijd bereikbaar en uitnodigend te maken voor iedereen. Deze onderneming gebeurt in de filosofie van bruggen slaan tussen alle elementen van cultuur in Molenbeek: tussen inwoners, tussen gemeenschappen, tussen culturele spelers en met de buitenwereld.

Brede school Molenbeek

Brede School Molenbeek wil de ontwikkelingskansen van alle kinderen en jongeren in Molenbeek, die Nederlandstalig onderwijs volgen of zullen volgen, vergroten door het opzetten of verstevigen van netwerken tussen alle actoren binnen de brede leer – en leefomgeving van deze kinderen en jongeren.

GC De Vaartkapoen

Het gemeenschapscentrum De Vaartkapoen is een lokale sociaal-culturele organisatie die afzonderlijk, in het geheel van de 22 GC en in nauwe samenwerking met vzw De Welvaartkapoen, bijdraagt aan de integrale leefkwaliteit in Molenbeek en bij uitbreiding Brussel. Het doet dit door een werking te ontplooiën op vlak van

- communicatie, onthaal en dienstverlening**
- culturele participatie, - animatie en –spreiding**
- educatie en permanente vorming**
- gemeenschapsvorming.**

Het doet dit door het creëren van dwarsverbindingen tussen cultuur, welzijn en onderwijs. Het baseert zijn werking op een omgevingsanalyse en benut hierbij de potentialiteiten en netwerken uit het lokale werkveld. Gemeenschapscentra kunnen zowel netwerkontwikkelaars als netwerkactoren zijn. De gemeenschapscentra ontwikkelen een open en laagdrempelige werking (aanbod, prijzenbeleid, onthaal, ...) waar het realiseren/ontwikkelen van kansen op ontmoeting een cruciaal gegeven is. In deze werking wordt de betrokkenheid van verenigingen en individuele gebruikers gemaximaliseerd en de rol van de vrijwilligers verankerd.

O.B. De Boekenmolen

De bibliotheek is in een aangename en moderne infrastructuur een open leeromgeving voor iedereen die zich wil ontplooiën en/of bijscholen via levenslang en levensbreed leren. Zij is een

informatiepunt waar men terecht kan voor inlichtingen, bijstand en doorverwijzing. Als bibliotheek speelt ze in op recreatieve, educatieve en culturele behoeften van al haar gebruikers. De bibliotheek tracht in een grootstedelijke, multiculturele en complexe omgeving een belangrijke rol te spelen op vlak van gemeenschapsvorming en versterking van de culturele diversiteit.

Nederlandstalige Cultuurdienst (Cultuur in Molenbeek)

Cultuur in Molenbeek stimuleert kwalitatieve culturele initiatieven en draagt via deze initiatieven bij aan processen van ontmoeting, uitwisselingen en verwondering. Deze processen gebeuren in eerste instantie met de aanwezige Nederlandstalige gemeenschap (in partnerschappen en in doelpubliek) en steeds in dialoog en in de grootste openheid met andere aanwezige gemeenschappen. Een positieve beleving in de gemeente en een positieve uitstraling van de gemeente naar buiten zijn de twee basisdrijfveren om deze initiatieven te ondernemen, erin samen te werken of die van anderen te ondersteunen.

2. Gezamenlijke visie

Molenbeek is een open omgeving waar elke inwoner de andere kan ontmoeten en cultuur op zijn maat kan beleven. Mensen worden geprikkeld om op (niet-) evidente plaatsen via cultuur zichzelf verder te ontplooien en maatschappelijke vraagstukken aan te pakken. Maar Molenbeek toont zich ook aan de buitenwereld door er met twee voeten in te staan. Kortom, met Molenbeek als setting kan iedereen zijn blik openen om zichzelf, zijn buur, cultuur, de gemeente en de bredere leefomgeving verder te ontdekken.

De openbare ruimte als cultureel domein, een dimensionele samenwerking en een communicatie op maat van publiek, product en partner realiseren mee deze open omgeving.

De elementen die in deze toekomstvisie liggen, bieden een eerste korte blik op de doelstellingen voor het lokaal cultuurbeleid van de volgende 6 jaren:

1. 'elke inwoner kan de andere ontmoeten * Of kortom hij kan zijn buur ontdekken' verwijst naar **het kleine ontmoeten**
2. 'elke inwoner kan op maat cultuur beleven * kortom hij kan cultuur ontdekken' verwijst naar **cultuur op maat**
3. 'elke inwoner kan zichzelf verder ontplooien en maatschappelijke vraagstukken aanpakken * kortom hij kan zichzelf ontdekken' verwijst naar participatie en creatie in **actief burgerschap**
4. 'elke inwoner kan zijn blik openen * kortom, hij kan de gemeente en de bredere leefomgeving ontdekken' verwijst naar leermogelijkheden in **transversale kennis** (d.i. kennis over cultuur, de gemeente en andere maatschappelijke domeinen)
5. 'Molenbeek toont zich aan de buitenwereld door er met beide voeten in te staan' verwijst naar de **artistieke uitstraling** van de gemeente

DOELSTELLINGEN

In de analyse is gebleken hoe belangrijk het is voor Molenbeek om dwarsverbindingen te leggen via cultuur, om de hokjesmentaliteit te doorbreken en vooral om op maat van mensen te werken. Cultuur is dan ook niet opgevat als een afgesloten domein in het lokale beleid van Molenbeek. Het is een dynamisch en slagkrachtig instrument om openheid en bruggen te creëren in alle richtingen: tussen mensen, met de omgeving en met andere maatschappelijke domeinen. Deze openheid en bruggen doen echter geen afbreuk aan het intieme en kleinschalige karakter van cultuur in Molenbeek, aan het gevoel van nabijheid dat mensen in Molenbeek moeten krijgen om zich tot cultuur aangesproken te voelen. Het lokaal cultuurbeleid en de partners zetten in op dit maatwerk. De doelstellingen zijn georiënteerd op persoonlijke en intensievere contacten, op inspelen op wat mensen echt beroert – of het nu om grootstedelijke vraagstukken of om een intense culturele ervaring gaat – en op het ontvouwen van de gemeente, om de intensiteit van Molenbeek, de gedrevenheid en creativiteit van Molenbekenars te tonen. Om dit alles te realiseren is in de eerste plaats ook een goede interne basis nodig. Daarom hebben de partners ook enkele interne aandachtspunten geformuleerd voor een optimale realisatie van de doelstellingen.

1. Permanente interne aandachtspunten

Om elk van de doelstellingen en de acties te realiseren, moet het lokaal cultuurbeleid en zijn partners ook de eigen werking versterken en verbeteren in de komende jaren. Zo hebben we drie permanente aandachtspunten geformuleerd, waar we bewust mee moeten omgaan en ook ten volle op moeten inzetten. Het gaat om de openbare ruimte die mee de setting kan bepalen om cultuur tot bij de mensen te brengen, om een brede samenwerking met Franstaligen en anderstaligen, in andere beleidsdomeinen en met partners die in de bredere omgeving van de grootstad opereren en het gaat ook om een open communicatie die rekening houdt met de verwachtingen en mogelijkheden van het publiek. De permanente aandachtspunten zijn een streefdoel of een ambitie die we onszelf willen opleggen om in de mate van het mogelijke én het wenselijke mee rekening te houden.

Samenwerking

Het lokaal cultuurbeleid van Molenbeek is per definitie opgebouwd rond een netwerk van partners die samen aan bruggen bouwen. Dit netwerk reikt nu al verder dan de decretale partners en een **samenwerking met de aanwezige culturele verenigingen, kunstenaars en betrokken bewoners**. In de eerste plaats staat het netwerk van de **Brede School** mee in voor de culturele beleving van kinderen en hun familie, maar ook de samenwerking met het **Huis van Culturen** als natuurlijke partner in de culturele uitdagingen verdient bijzondere aandacht in de volgende jaren. Met deze belangrijke culturele speler worden op projectmatige basis gemeenschappelijke keuzes en acties bepaald.

Het lokaal cultuurbeleid wil nu óók een stap verder gaan **en buiten de gangbare culturele paden treden, over gemeenschappen en grenzen heen**. Zo zijn de Franstalige cultuurdienst en bibliotheek een complementaire partner in Molenbeek; met een Franstalig netwerk aan partners en nieuwe potentiële publieken kunnen de beide gemeenschappen elkaar verrijken. En ook instanties die op andere beleidsdomeinen dan cultuur actief zijn, hebben een essentiële inbreng in het lokaal cultuurbeleid voor de volgende jaren. Cultuur zal zich in Molenbeek immers begeven op de snijlijn met andere maatschappelijke domeinen en hierin kan de

expertise over deze domeinen en over specifieke doelgroepen een bijzondere meerwaarde betekenen. Tenslotte zoekt het lokaal cultuurbeleid ook partners buiten de gemeentelijke grenzen in het Gewest. Via een breed regionaal netwerk kan het lokale beleid ook andere Brusselaars prikkelen om Molenbeek te ontdekken, kan het plaatselijke kunstenaars een breder platform bieden en kan ook de Molenbekenaar met een ruimer cultureel aanbod kennismaken.

Communicatie op maat van publiek, partner en product

In een waaier van ambities en beleidspistes, maar bovenal in een breed spectrum van doelpublieken met verschillende profielen en met vele partners uit uiteenlopende sectoren is ook een brede communicatie nodig om over het beleid en de acties te berichten. Naast het sterker benutten van het centrale medium van de culturele gemeentelijke website en de gedeelde agenda van de Overkant, zal het lokaal cultuurbeleid inzetten op gerichte communicatie-tools op basis van de aanwezige interesse en kennis van het publiek, bestaande netwerken en vooral ook op fysieke en persoonlijke netwerking. Het is niet de bedoeling om nieuwe communicatiedragers of een huisstijl te creëren. De partners beogen eerder het beter inzetten van bestaande kanalen en netwerken, om zo ook de versnippering tegen te gaan. Vereenvoudiging van de communicatie is hier de boodschap.

In de eerste plaats zijn er de aanwezige website www.culture1080cultuur.be (de tweetalige gemeentelijke culturele website), de Overkant (het Nederlandstalige krantje van GC De Vaartkapoen met geïntegreerd het seniorenblad 'Beukenootje'), de digitale nieuwsbrief van O.B. De Boekenmolen en alle inspanningen van deze laatste rond e-cultuur. Deze kanalen worden gerichter ingezet, ook om elkaars initiatieven en werking aan andere publieken bekend te maken; kortom **elkaars netwerk inschakelen om gebundeld te communiceren**. De culturele website, die plaatselijke verenigingen zelf invullen en een agenda, zoekfuncties op categorieën en per publiek bevat, zal via een algemene nieuwsbrief voor alle geïnteresseerden en via een communicatiebord in de scholen voor kinderen, ouders en onderwijzend personeel het culturele aanbod voor families en kinderen bekend maken, op maat van het publiek dus.

Verder geloven de partners sterk in directe communicatie en persoonlijke contacten om mensen te informeren en te betrekken. We zullen de volgende jaren dan ook bijzonder investeren in *face-to-face* relaties met partners en publiek. Aanwezigheid op activiteiten van vrouwenorganisaties, seniorenverenigingen of van intermediairen voor bijzondere doelgroepen (zoals FEDOS Sint Karel, BON, Caleidoscoop of Foyer) is hier belangrijk. In dit persoonlijk contact kan de werking een gezicht krijgen, kan informatie uitgewisseld worden en kunnen zelfs deelnemers op termijn ook (samen) toegeleid worden naar specifieke initiatieven, die op hun beurt verdere informatie over andere initiatieven mogelijk maken. Brede School Molenbeek (BROM) bijvoorbeeld nodigt gezinnen uit om aan cultuur en vrije tijd deel te nemen tijdens persoonlijke momenten met ouders op school, via intermediairen en op andere plaatsen, zoals de vrijetijdsmarkt, om ook naar hen te luisteren en om hen naar de culturele plaatsen toe te leiden. En O.B. De Boekenmolen investeert in persoonlijk onthaal en informatiebemiddeling door zijn bibliotheekrondleidingen, uitleg over digitale toepassingen en assistentie bij het opzoeken van boeken.

Dit persoonlijk contact versterkt de **papieren communicatie**, die niet weg te denken is in een brede waaier van communicatie op maat. Maar ook hier willen we niet verzanden in een zoveelste flyer of uitnodiging per activiteit. We ambiëren geen nieuwe huisstijl of gemeenschappelijke noemer, maar willen nadenken over zichtbare en herkenbare

communicatie via bijvoorbeeld het gebruik van een *format* op flyers en affiche (namelijk een standaardformule om logo's en andere praktische informatie weer te geven), een (kwaliteits)label of stempel voor initiatieven in het lokaal cultuurbeleid binnen het *format* en de integratie van dit label in communicatiedragers (zoals enveloppes) .

Openbare ruimte als gedeeld cultureel domein

Hoge drempels voor kansengroepen, weinig uitwisseling tussen verschillende culturele gemeenschappen, tussen bewoners met andere achtergronden qua leeftijd, taal, sociale positie,... Mensen met andere achtergronden komen niet snel met elkaar in contact. Nochtans is ontmoeting en uitwisseling dé basis voor een steviger sociaal weefsel en een hechtere samenleving. Naast mensen naar cultuur toeleiden zal het lokaal cultuurbeleid in de komende jaren er dan ook expliciet werk van maken om cultuur naar de mensen te brengen, om ontmoeting mogelijk te maken op momenten en plaatsen waar mensen zijn, passeren en de andere kruisen. Deze openbare ruimte wordt gedefinieerd in culturele zones, die uitnodigen om van cultuur te proeven en anderen te ontmoeten, om gedeelde ervaringen te creëren.

In deze openbare ruimte worden culturele initiatieven ontwikkeld, die de zichtbaarheid van en participatie aan cultuur kunnen vergroten. **De openbare ruimte waarover we spreken wordt misschien niet direct met culturele actie geassocieerd, maar kent actieve passage van bewoners, pendelaars en handelaars die er dagelijks langskomen en vertoeven.** Denk maar aan pleintjes, metrohalten, cafés, (leegstaande) winkelpanden, de straat of kruispunten. De mogelijkheden zijn dan ook eindeloos, zelfs in een gemeente waar de openbare ruimte schaars is. De tuinen van de bibliotheek en het gemeenschapscentrum maar ook de vele parken, die voorlopig nog geen culturele functie hebben, worden het voorwerp van cultuurbeleving. Kinderen kunnen op hun vertrouwde routes van en naar school terecht voor tijdelijke en permanente cultuur in de structuur van speelweefsel. Straten worden benaderd als potentiële culturele parcours en feestzones in plaats van enkel mobiliteitsassen, pleinen als concertpodia. Maar ook de minder evidente openbare ruimten, waar mensen dagdagelijks gebruik van maken, de 7 metrohalten in de gemeente, de plaatselijke cafés of theesalons of zelfs winkelpanden behoren tot de openbare ruimte die in elke doelstelling als een potentieel laagdrempelige culturele zone kan ingezet worden.

2. Doelstellingen

We zetten in op 5 strategische doelstellingen (SD) die opgaan voor elk van de partners en voor het beleid dat we samen willen realiseren. Elke doelstelling wordt verder geconcretiseerd in enkele operationele doelstellingen (OD). Elke doelstelling wordt dan verder verduidelijkt in voorbeelden van concrete acties die de partners samen dan wel individueel zullen ondernemen. Met de Lokaal cultuurbeleidsactoren verwijzen we in de eerste plaats naar het samenspel van bibliotheek, gemeenschapscentrum, cultuurdienst en Brede School van Molenbeek (BROM), die de acties zullen ondernemen. Uiteraard impliceert dit ook een zo breed mogelijk netwerk van andere partners. De acties zijn slechts voorstellen die aangepast, veranderd en uitgebreid kunnen worden om de doelstelling optimaal te realiseren.

Het kleine ontmoeten

SD1. ** Alle Molenbenaars, ongeacht leeftijd, geslacht, sociale of culturele achtergrond kunnen elkaar ontmoeten in een ongedwongen, toegankelijke en conviviale sfeer. **

De culturele partners zetten in op ontmoeting... op dagdagelijkse, evidente en kleine contacten tussen bewoners in een gezellige culturele context. Specifieke culturele ingrepen moeten de banden tussen mensen met verschillende achtergronden smeden en moeten onze lokale gemeenschap hechter maken. We zetten allen in op kleine ontmoetingen die de natuurlijke beweegpatronen van de bewoners volgen en de openbare ruimte optimaal benutten.

Dit kleine ontmoeten moet de afstanden tussen mensen verkleinen, maar moet tezelfdertijd ook de kans op culturele en maatschappelijke deelname vergroten, zodat iedereen zich thuis voelt in de gemeente. Actieve toeleiding van bepaalde kansengroepen die moeilijker hun weg vinden in het maatschappelijke leven, stimuleert dit ontmoeten.

OD1. Inwoners kunnen elkaar ontmoeten dicht bij huis, in de openbare ruimte van de eigen wijk. Dit maakt cultuurbeleving nabij, (ook) buiten de culturele huizen.

Voorstellen van acties:

BROM coördineert initiatieven die het speelweefsel in de gemeente in kaart brengen. De lokaal cultuurbeleidsactoren zetten in dit speelweefsel culturele initiatieven op. Zo krijgen kinderen ruimte om elkaar buiten de school te ontmoeten en om zich veilig en samen te bewegen in de gemeente langs culturele paden, langs het met culturele *tools* versterkte "speelweefsel".

GC De Vaartkapoen en O.B. De Boekenmolen benutten hun tuin als plaats voor culturele initiatieven.

GC De Vaartkapoen en de Nederlandstalige cultuurdienst organiseren het lokale straattheaterfestival Ô de Molenbeek in Historisch Centrum.

O.B. De Boekenmolen en de Nederlandstalige cultuurdienst onderzoeken of er in Hoog Molenbeek een ruimte ter beschikking kan gesteld worden om de leescultuur verder te bevorderen en om bewoners en sociaalculturele verenigingen een plaats te bieden voor ontmoeting.

O.B. De Boekenmolen zet de bakfiets van de cultuurdienst in om taal en literatuur dichtbij de mensen te brengen via vertelsessies in de eigen buurt.

OD2. Nieuwe inwoners kunnen elkaar ontmoeten in de gemeente

Voorstellen van acties:

De lokaal cultuurbeleidsactoren organiseren een onthaalconcept om nieuwe inwoners te onthalen, samen te brengen en te informeren over de gemeente en cultuur via onthaalpakket en – moment.

De lokaal cultuurbeleidsactoren werken samen met instanties die de belangen van nieuwkomers behartigen om de gemeente en elkaar te laten kennen.

De lokaal cultuurbeleidsactoren nemen deel aan het gemeentelijk onthaalmoment.

OD3. De bibliotheek en het gemeenschapscentrum zijn een ontmoetingsplaats waar

Nederlandstaligen en anderstaligen, senioren, vrouwen en kinderen samen kunnen zijn.

Voorstellen van acties:

G.C. De Vaartkapoen is met de activiteiten van haar emancipatorische werking Caleidoscoop een ontmoetingsplek voor allochtone vrouwen en mannen, ze vinden een veilig nest in de Vaartkapoen, van waaruit ze onder begeleiding op verkenning kunnen gaan naar andere culturen, levensvisies, religies, etcetera

G.C. De Vaartkapoen stelt op regelmatige basis haar café open als laagdrempelige, lokale culturele ontmoetingsplek voor het publiek van haar verschillende werkingen en projecten en voor buurtbewoners.

G.C. De Vaartkapoen coördineert en ondersteunt de lokale Molenbeekse zinnodes.

G.C. De Vaartkapoen geeft ook in 2014 haar keuken, een zaal en bureaus ter beschikking van het sociale horecaproject van vzw De Welvaartkapoen dat via het volksrestaurant een ontmoetingsplek is voor senioren, allochtone vrouwen en mannen, podiumkunstenars, personeel van de Vaartkapoen, etcetera.

G.C. De Vaartkapoen stelt ook in 2014 ruimtes ter beschikking aan het dienstencentrum van vzw De Welvaartkapoen zodat senioren en bejaarden in De Vaartkapoen via het Welvaartcafé en aangepaste activiteiten elkaar kunnen ontmoeten en isolement of eenzaamheid wordt tegengegaan.

G.C. De Vaartkapoen onderzoekt hoe de samenwerking met vzw De Welvaartkapoen na de verhuis van het dienstencentrum en het sociale horecaproject naar Hoog-Molenbeek in 2015 wordt verdergezet.

G.C. De Vaartkapoen verbetert haar infrastructuur met het oog op toegankelijkheid en ontmoeting.

O.B. De Boekenmolen organiseert op regelmatige basis voorleesmomenten in de tuin of de bibliotheekruimte en buitenspelmomenten

O.B. De Boekenmolen organiseert een theekransje voor ouders tijdens uitleenmomenten en jeugdactiviteiten

OD4. De bibliotheek en het gemeenschapscentrum voeren een intercultureel beleid dat de uitwisseling tussen culturen bevordert.

Voorstellen van acties

G.C. De Vaartkapoen zet naast haar algemene interculturele beleid de komende jaren specifiek in op de *cross-over* tussen de werking Caleidoscoop en de rest van het centrum, via gezamenlijke projecten en via netwerk-, kennis- en informatiedeling.

G.C. De Vaartkapoen richt zich met Vk*concerts in haar muziekprogrammatie op een aantal Brusselse migratiegemeenschappen, die verder binnen het muzieklandschap zo goed als niet bediend worden. Vk*concerts bouwt sinds najaar 2013 o.a. aan een programmatie voor de bevolking met een Maghrebijnse achtergrond en zet dit verder.

O.B. De Boekenmolen zet als ontmoetingscentrum in op uitwisseling en bereik van een diverser publiek, met bijzondere aandacht voor het bereik van Nederlandstalige nieuwkomers, senioren, anderstaligen en bewoners met Nederlands als tweede taal (NT2)

O.B. De Boekenmolen breidt haar meertalige collectie uit, organiseert meertalige voorleesmomenten en voorziet verder in interculturele gezelschapsspelen en specifieke spelmomenten in de bibliotheekruimte.

O.B. De Boekenmolen biedt het spel 'legua lingua' uitgebreider aan, een spel ontwikkeld door Foyer om meertaligheid te stimuleren en culturen te leren ontdekken

OD5. Het gemeenschapscentrum is een ontmoetingsplaats waar muzikliefhebbers samen kunnen zijn.

Voorstellen van acties:

G.C. De Vaartkapoen brengt met Vk*concerts via een alternatieve muziekprogrammatie een ruim assortiment van subculturen van binnen en buiten Brussel op de been om samen te genieten van een concert. Muziek verbindt, brengt mensen samen, zorgt voor een gedeelde ervaring.

Cultuur op maat

SD2. ** Elke geïnteresseerde kan in Molenbeek en de bredere omgeving cultuur op zijn maat beleven volgens eigen interesse, kennen en kunnen **

De grote verschillen bij de Molenbeekse bewoners betekenen ook een breed scala aan interesses, kennis en mogelijkheden. En hoewel cultuur een sociaal gebeuren is met interactie en uitwisseling tussen het publiek en met de makers, vraagt deze diversiteit aan smaken en mogelijkheden ook een persoonlijke benadering op maat. Specifieke drempels aanpakken, de juiste prikkels aanbieden en interesses activeren biedt nieuwe publieken de kans om cultuur te beleven.

OD1. De Molenbekenaar kan op regelmatige basis van laagdrempelige en kwaliteitsvolle cultuur genieten

Voorstellen van acties

De lokaal cultuurbeleidsactoren hanteren een democratisch prijsbeleid van activiteiten en consumpties.

De lokaal cultuurbeleidsactoren maken een inventaris van lokale initiatieven op vlak van familieactiviteiten, literatuur en erfgoed.

De lokaal cultuurbeleidsactoren creëren een regelmatig aanbod in de collectie en initiatieven.

GC De Vaartkapoen opent op regelmatige basis zijn VK*café, waar ook culturele initiatieven en muzikale intermezzo's worden aangeboden via een cross-over van de reguliere werking van het gemeenschapscentrum en zijn muziekwerking VK* Concerts.

O.B. De Boekenmolen voorziet in een regelmatig aanbod voor volwassenen, adolescenten en jeugd qua collectie en activiteiten

O.B. De Boekenmolen voorziet in een laagdrempelig digitaal aanbod dat toegankelijk gemaakt wordt door een duidelijke communicatie, pictografische handleidingen en vormingen (e-government & e- inclusie)

OD2. Bepaalde kansengroepen krijgen bijzondere aandacht om hun betrokkenheid bij en deelname aan cultuur te vergroten, namelijk nieuwe inwoners, senioren, kinderen en

vrouwen, mensen in armoede en anderstaligen.

Voorstellen van acties

De lokaal cultuurbeleidsactoren organiseren een onthaalconcept om nieuwe inwoners te onthalen, samen te brengen en te informeren over de gemeente via een onthaalpakket en –moment.

De lokaal cultuurbeleidsactoren nemen deel aan ontmoetingsmomenten van verenigingen om persoonlijk in interactie te gaan met de deelnemers, de werkingen een gezicht te geven, informatie te verstrekken en deelnemers op termijn toe te leiden. Het gaat in het bijzonder om vrouwenwerkingen, seniorenverenigingen, verenigingen voor nieuwkomers, scholen en R.I.C. Foyer.

BROM organiseert uitwisselingen met culturele organisaties zoals mus-e en ultima vez voor leerlingen.

G.C. De Vaartkapoen leidt allochtone vrouwen en mannen via de activiteiten van de emancipatorische werking Caleidoscoop toe naar culturele activiteiten in huis en op andere culturele plekken in Molenbeek en daarbuiten.

G.C. De Vaartkapoen biedt de Nederlandstalige peuter- kleuter- en lagere scholen van Molenbeek en Koekelberg een uitgebreid aanbod podium en kunsteducatie, in De Vaartkapoen zelf of op reis naar andere Brusselse culturele instellingen zoals Bronks, Paleis voor Schone Kunsten, musea, etc.

G.C. De Vaartkapoen onderzoekt of en hoe er meer samenwerking mogelijk is met vzw De Welvaartkapoen in het bieden van een cultureel aanbod op maat van senioren, met inbegrip van de allochtone senioren.

O.B. De Boekenmolen past zijn collectie aan in functie van de aanwezige doelgroepen.

O.B. De Boekenmolen organiseert – onder coördinatie van R.I.C. Foyer – 'Brussel in dialoog' met andere plaatselijke partners.

O.B. De Boekenmolen organiseert i.s.m. Stichting Lezen vormingen voor senioren "voorlezen voor kinderen".

O.B. De Boekenmolen organiseert kennismakingsbezoeken voor partners en diverse doelgroepen.

De Nederlandstalige cultuurdienst organiseert culturele namiddagen voor senioren i.s.m. vzw MOCA en andere intermediairen.

OD3. Elke geïnteresseerde kan in Molenbeek van een Nederlandstalige cultuuraanbod op maat genieten

Voorstellen van acties

De lokaal cultuurbeleidsactoren maken een inventaris van het Nederlandstalige aanbod en ontsluiten dit aan Nederlandstaligen en anderstaligen.

GC De Vaartkapoen gebruikt zijn huisblad De Overkant om met beide voeten in de wijk te staan met een cultuuraanbod van ook de Nederlandstalige gemeenschap

O.B. De Boekenmolen organiseert een Nederlandstalig ontmoetingsmoment met een rondleiding in de bibliotheek voor ouders van schoolgaande kinderen tijdens het

'oudermoment op school'.

De Nederlandstalige cultuurdienst werkt samen met de Franstalige cultuurdienst in het Franstalige evenement Bruxellons om dit bekende zomertheaterfestival in het Karreveldkasteel uit te breiden met een Nederlandstalig aanbod.

OD4. Kinderen kunnen samen met hun ouders in gezinsverband van cultuur proeven en culturele plaatsen leren kennen met aandacht voor het Nederlands.

Voorstellen van acties

BROM inventariseert mee het aanbod voor families in de gemeente, de kanaalzone en buurgemeenten tijdens een intern overleg om hiaten op te sporen. De lokaal cultuurbeleidsactoren stimuleren nieuwe initiatieven om het familieaanbod uit te breiden.

De lokaal cultuurbeleidsactoren promoten familievoorstellingen en bibliotheekactiviteiten voor kinderen en gezinnen op een structurele manier via toeleiding bijv. aan de scholen via een communicatiebord en gerichte newsletter aan de schooladministratie en via fysieke netwerking en aanwezigheid tijdens andere activiteiten zoals een ontmoetingsmoment voor vrouwen of de vrijetijdsmarkt.

BROM faciliteert begeleide culturele momenten voor ouders van de leerlingen in Nederlandstalige scholen om familie – en schoolvoorstellingen bij te wonen. Zij stimuleert scholen en aanbieders om de ouders hierin te begeleiden en communiceert mee deze initiatieven aan de ouders via bestaande kanalen van bijv. ouderverenigingen en vrouwenorganisaties.

O.B. De Boekenmolen organiseert een Nederlandstalig ontmoetingsmoment met een rondleiding in de bibliotheek voor ouders van schoolgaande kinderen tijdens een 'oudermoment op school'.

GC De Vaartkapoen en de Nederlandstalige cultuurdienst Nederlandstalige integreren familievoorstellingen in het straattheaterfestival Ô de Molenbeek en ondersteunen de programmatie van Nederlandstalige familievoorstellingen in het kader van theaterfestival Bruxellons.

Actief Burgerschap

SD3. ** Elke inwoner of vereniging kan actief cultuur en zo ook de samenleving mee maken en de richting ervan bepalen**

Aan creativiteit geen gebrek in Molenbeek, zowel bij een breed vertakt verenigingsleven en de vele kunstenaars die in Molenbeek actief zijn als bij haar bewoners die vaak zelf 'al doende willen leren'. En zo wordt werk gemaakt van ruimte voor deze creatieve ontplooiing, met mogelijkheden om te creëren en te experimenteren, zich te voeden met kennis over nieuwe creatievormen en ideeën met anderen uit te wisselen.

De inzet focust echter niet alleen op de kansen voor deze creativiteit, maar ook op zichtbaarheid en het opentrekken ervan in Molenbeek: ondersteunen en profilering gaan hand in hand.

OD1. Culturele instellingen voeren een actief vrijwilligersbeleid en betrekken de beheersorganen bij het ondersteunen van de sociaalculturele of literaire acties

Voorstellen van acties

De lokaal cultuurbeleidsactoren bekijken in samenspraak met andere verenigingen de ledenwerving en ledendoorstroming.

De lokaal cultuurbeleidsactoren organiseren debat en uitwisseling rond actuele thema's zoals vrijwilligersdynamieken. Deze debatten en uitwisselingen worden ondersteund via de collectie van de bibliotheek en worden desgewenst uitgebreider behandeld via een gemeenschapsforum.

De lokaal cultuurbeleidsactoren stimuleren de betrokkenheid van bewoners bij de ontwikkeling van culturele acties via open debatmomenten (gemeenschapsforum) en jaarlijkse actieve werkgroepen

De lokaal cultuurbeleidsactoren appreciëren de actieve vrijwilligers in raden en initiatieven.

BROM zet een grote bevraging op in scholen rond de vrijetijdsbesteding van kinderen. De resultaten kunnen meegenomen worden om het culturele aanbod te oriënteren.

G.C. De Vaartkapoen staat via haar emancipatorische werking Caleidoscoop in nauw contact met een beperkte groep allochtone vrouwen die als vrijwilliger individueel begeleid worden in een traject van empowerment en zelfrealisatie.

G.C. De Vaartkapoen bouwt via het ontmoetingscafé contact op met nieuwe potentiële vrijwilligers.

G.C. De Vaartkapoen biedt uitgebreide inspraak aan een actieve kern van vrijwilligers bij het bepalen van het educatieve programma van de werking Caleidoscoop.

G.C. De Vaartkapoen ondersteunt het verenigingsleven door haar zalen aan democratische prijzen en met een kwalitatieve service voor licht, geluid, techniek aan te bieden.

G.C. De Vaartkapoen gaat actief op zoek naar manieren om de lokale verenigingen naast de receptieve zaalhuur een grotere plek te geven binnen haar werking.

OD 2. Kunstenaars, verenigingen en bewoners krijgen de kans om zich te ontwikkelen, om in een artistieke dynamiek te groeien en zich plaatselijk en duurzaam in te bedden.

Voorstellen van acties

De lokaal cultuurbeleidsactoren ondersteunen de creatieve en participatieve processen van Zinneke en van Metropole Culture 2014

De lokaal cultuurbeleidsactoren werken met lokale en Brusselse kunstenaars samen in artistieke projecten.

BROM creëert mogelijkheden voor lokale kunstenaars om met scholen en naschoolse initiatieven samen te werken.

GC De Vaartkapoen ontwikkelt zijn artistieke projecten met oog voor een gestructureerd kader en een duurzaam resultaat.

O.B. De Boekenmolen houdt haar collectie over creatieve kunstvormen up-to-date op basis van eigen aanwinstenonderzoek en speelt in op de vraag van gebruikers, partners, kunstenaars en vrijwilligers.

De Nederlandstalige cultuurdienst actualiseert haar subsidiebeleid en ontwikkelt een beleid rond de uitleen van materiaal.

De Nederlandstalige cultuurdienst ontwikkelt samen met de andere gemeentelijke culturele diensten een informatiebrochure als gestandaardiseerde handleiding voor het organiseren van (buurt)feesten in de gemeente

De Nederlandstalige cultuurdienst organiseert mee het Molenbeekse artiestenparcours

De Nederlandstalige cultuurdienst ontwikkelt samen met de andere gemeentelijke culturele diensten een informatiebrochure als gestandaardiseerde handleiding voor het organiseren van (buurt)feesten in de gemeente

OD3. De Molenbekenaar kan via het culturele aanbod andere maatschappelijke vraagstukken verder bespreekbaar maken en er positieve culturele actie rond ondernemen. Cultuur kaart deze thema's aan door op een constructieve manier en vertrekkende vanuit dynamiek, potentie en oplossingen die culturele actie te ondernemen.

Voorstellen van acties

Het gemeenschapsforum behandelt concrete maatschappelijke vraagstukken via de methodiek die het thema voorhanden het best kan analyseren en tot concrete actie kan aanzetten.

De lokaal cultuurbeleidsactoren stimuleren de culturele actie rond maatschappelijke thema's in de praktijk op basis van de resultaten en de dynamiek van het gemeenschapsforum

Transversale kennis

SD4. ** Elke geïnteresseerde leert over de gemeente, over cultuur en over de maatschappelijke uitdagingen in Molenbeek en ontplooit zichzelf **

Deelnemen aan cultuur veronderstelt niet alleen interesse in, maar evenzeer kennis over de mogelijkheden, de partners en het aanbod rond cultuur. Een degelijke en gerichte informatie beschikbaar maken over culturele initiatieven, omgangsvormen en maatregelen die hen aanbelangen is even essentieel. Maar cultuur maakt ook wezenlijk deel uit van ons maatschappelijk bestel en is dan ook geen op zichzelf staand beleidsdomein. Cultuur is integendeel een transversaal instrument om dwars door alle maatschappelijke domeinen van veiligheid en mobiliteit, ecologie en economie, welzijn en wellbeing de vraagstukken en uitdagingen bespreekbaar te maken en op een ongedwongen manier onder de aandacht te brengen. Deze grootstedelijke uitdagingen krijgen zo een lokale en (be)grijpbare invulling.

Vandaar ook dat het lokaal cultuurbeleid werk moet maken van het beschikbaar maken en delen van deze transversale kennis of kennis over alle aspecten van cultuur, over de andere beleidsdomeinen en de hele samenleving. Dit vergt een samenwerkingsmodel dat opgetrokken is rond deze transversale kennis met uitwisseling en delen van expertise tussen de betrokken instanties en leveranciers.

OD1. Elke geïnteresseerde kan kennis opdoen over de gemeente, over (het gebruik van de) openbare en groene ruimten en over lokaal erfgoed binnen de gemeente en de bredere omgeving.

Voorstellen van acties

De lokaal cultuurbeleidsactoren en scholen wisselen expertise uit en werken samen om culturele (sensibiliserings)acties uit te werken rond zwerfvuil, mobiliteit en ecologie.

De lokaal cultuurbeleidsactoren brengen culturele partners samen, bieden een platform om elkaar te leren kennen en om projecten op te zetten. BROM richt zich hierbij specifiek op het stimuleren van projecten in de scholen en op de ondersteuning van culturele partners om hun aanbod breed toegankelijk te maken.

Lokaal cultuurbeleidsactoren informeren ouders en kinderen over het plaatselijke Nederlandstalige cultuur aanbod, over de aanwezige speelruimte voor kinderen.

De lokaal cultuurbeleidsactoren spelen in op respect voor openbare ruimten en groene ruimten, maar ook voor het verleden van de gemeente via culturele actie en samenwerkingen met experts en instanties van andere domeinen

Het gemeenschapsforum behandelt uiteenlopende thema's via een culturele methodiek of met een culturele inslag.

De lokaal cultuurbeleidsactoren waarderen de openbare ruimte als setting voor culturele acties met aandacht voor de beweegpatronen en omgangsvormen in de openbare ruimte en voor het omgaan met deze ruimte in functie van bijv. mobiliteit, zwerfvuil of waardering van groene zones.

De lokaal cultuurbeleidsactoren zetten in op de ontsluiting van het erfgoed van de gemeente via deelname aan de erfgoeddag, via de bibliotheekcollectie 'lokaal erfgoed' en via initiatieven rond herinnering.

De Lokaal Cultuurbeleidsactoren organiseren in het kader van 50 jaar migratie in 2014 een langdurig wijkgericht erfgoedproject rond 50 jaar Marokkaanse immigratie met getuigenissen die met de bezoekers in dialoog gaan over verschillende maatschappelijke thema's.

G.C. De Vaartkapoen biedt een laagdrempelig onthaal dat vragen over het brede sociaal-culturele aanbod in Brussel beantwoordt en ondersteuning biedt bij inschrijvingen in het Nederlandstalig onderwijs.

G.C. De Vaartkapoen onderzoekt waar er samenwerking mogelijk is met vzw De Welvaartkapoen en het bredere Brusselse sociale werkveld rond het beantwoorden van de enorme vraag naar sociale begeleiding waarmee werking Caleidoscoop geconfronteerd wordt.

G. C. De Vaartkapoen werkt aan informeren en bewustmaken van buurtbewoners rond actuele thema's via het vormingsaanbod van Caleidoscoop.

O.B. De Boekenmolen en de Nederlandstalige cultuurdienst nemen deel aan een getuigenissenproject van de dienst sociale actie voor de 100ste herdenkingsverjaardag van WOI.

De Nederlandstalige cultuurdienst sensibiliseert mee betrokken groendiensten en sociaalculturele partners in het omgaan met groene ruimte in de grootstad via de organisatie van een natuurfest.

De Nederlandstalige cultuurdienst organiseert jaarlijks Vlaanderen Feest.

OD2. De Molenbekenaar – specifiek kansengroepen van vrouwen, families en senioren – kan kennis opdoen over cultuur en culturele gedragscodes

Voorstellen van acties

De lokaal cultuurbeleidsactoren werken samen met intermediairen uit de educatieve, welzijns – en jeugdsector, sleutelfiguren en buurtambassadeurs om buurtbewoners actief naar het culturele aanbod toe te leiden.

BROM faciliteert de door Bronks georganiseerde ouderbezoeken aan het kindertheater.

De lokaal cultuurbeleidsactoren ontwikkelen een communicatievorm op basis van de culturele website www.culture1080cultuur.be aan de scholen in de gemeente. Kinderen, ouders en onderwijzend personeel kunnen in de scholen zelf via een communicatiesysteem kennis maken met het culturele aanbod. Brom is hierin de spilfiguur om deze informatietool mee te ontwikkelen.

OD3. De Molenbekenaar kan kennis opdoen over maatschappelijke noden via brede educatieve programma's

Voorstellen van acties:

BROM speelt in op vragen van ouders en organiseert uitwisselingsmogelijkheden voor alle culturele partners die met kinderen en jongeren willen werken.

G.C. De Vaartkapoen biedt een breed vormingsaanbod voor allochtone vrouwen en mannen, waaronder een reeks alfabetiseringscursussen, infosessies rond actuele thema's, films en debatten en culturele uitstap met een educatief doel. Binnen dit vormingsaanbod worden voortdurend crossovers gemaakt.

G.C. De Vaartkapoen geeft jongeren uit de buurt de kans om binnen Vk*concerts via vrijwilligerswerk een diploma security te behalen en ervaring op te doen als steward, bar- en vestiairemedewerker, binnen een professionele organisatie, op die manier werkatitudes aan te leren en zo meer kansen op de reguliere arbeidsmarkt te hebben.

O.B. De Boekenmolen onderzoekt de aankoop van educatieve spelen en andere materialen rond ecologie, zwerfvuil en mobiliteit in de grootstad.

O.B. De Boekenmolen profileert zich als fysiek en digitaal kennis – en leercentrum, waar alle inwoners terecht kunnen voor informatie over het maatschappelijke en culturele leven in Molenbeek

O.B. De Boekenmolen zet in op mediawijsheid en e-cultuur¹⁴, waaronder het aanleren en versterken van attitudes, vaardigheden en kennis om als kritisch burger mee te kunnen in de complexe gemediatiseerde wereld.

O.B. De Boekenmolen zorgt voor een duurzame en actuele collectie met aandacht voor nieuwe media zoals de voorziening in e-books en de online krantendatabase Mediargus.

De Nederlandstalige cultuurdienst ontwikkelt samen met andere gemeentelijke diensten wandelkaarten om bezienswaardigheden in Molenbeek te ontdekken. Zij ondersteunt de dienst toerisme in het organiseren van gegidste wandelingen op basis van deze kaarten.

---

¹⁴ Mediawijsheid is o.m. informatiegeletterdheid, levenslang leren en infrastructuur voor leeromgeving en zelfstudie. Met e-cultuur wordt verwezen naar de digitale bibliotheek die via bruno en digitale uitleen ontsloten wordt, digitale communicatie en sociale media.

Uitstraling van Molenbeek

SD5. ** het publiek van binnen en buiten de gemeente is geprikkeld door Molenbeek, met een uniek profiel van het lokaal cultuurbeleid en haar partners**

Molenbeek toont zijn rijkdommen en talenten. De lokaal cultuurbeleidactoren zetten in op verschillende manieren om een breed publiek tot de gemeente aan te trekken en zo via cultuur in te spelen op de uitstraling van de gemeente.

Teneerste beogen de partners een eigen stijl en originaliteit in de culturele initiatieven, een trademark dat Molenbeek onderscheidt van anderen. Molenbeek is immers anders dan andere gemeenten; met charme en intimiteit in initiatieven die door de kwaliteit toch het lokale kunnen overstijgen. Daarnaast gaat Molenbeek ook actief andere publieken opzoeken om hen zo toe te leiden naar Molenbeek en zijn bijzondere aanbod. De partners treden daarom buiten de gemeentegrenzen op programmatorisch en promotioneel vlak. Ze tonen de plaatselijke creativiteit, de charme van lokale initiatieven en de artistieke kracht van Molenbeek in partnerschap met andere spelers van het Gewest.

Voorstellen van acties:

De lokaal cultuurbeleidsactoren tonen hun lokale initiatieven door een zichtbaar kwaliteitslabel te verbinden aan elk initiatief.

De lokaal cultuurbeleidsactoren werken in artistieke projecten samen met lokale Molenbeekse en Brusselse kunstenaars. Ze benutten zo veel mogelijk het publiek domein in Molenbeek en de bredere kanaalzone met deze artistieke ingrepen om zo ook de gemeente wat minder 'grijs' te maken en de uitstraling in schaal te vergroten.

De lokaal cultuurbeleidsactoren participeren aan grensoverschrijdende initiatieven die voortbouwen op een plaatselijke dynamiek bijv. Caravan(e), een nomadisch Brussels project waarbij plaatselijk ingerichte Caravans op regelmatige basis in een van de Brusselse gemeenten samenkomen in een karavaan om de lokale creativiteit te tonen.

De lokale cultuurbeleidsactoren zetten in op grootschalige culturele *events* zoals *Métropole Culture 2014*.

G.C. De Vaartkapoen biedt met *Vk*concerts* een professionele alternatieve internationale muziekprogrammatie, complementair aan het verdere aanbod in Brussel, die publiek van over heel België naar hartje Molenbeek lokt.

G.C. De Vaartkapoen werkt binnen Cultuurcentrum Brussel mee aan een bovenlokaal socio-cultureel en podiumkunstenaanbod dat Molenbeek mee in de kijker zet.

De Nederlandstalige cultuurdienst en GC De Vaartkapoen zoeken buurgemeenten op om het straattheaterfestival Ô de Molenbeek op te nemen in een lokale zomerprogrammatie.

De Nederlandstalige cultuurdienst werkt samen met de Franstalige cultuurdienst in het evenement *Bruxellons* om dit bekende Franstalige zomertheaterfestival in het Karreveldkasteel uit te breiden met een Nederlandstalig aanbod.

VERLEDEN, HEDEN & TOEKOMST

EEN PROCES VAN VERANDERING VIA INSPRAAK

1. Evaluatie van het vorige beleidsplan

De gemeente Molenbeek kent een gestage evolutie in haar lokaal cultuurbeleid. Het vorige plan was – tegenover het eerder cultuurbeleidsplan van 2005 – 2007 – een sprong voorwaarts naar draagkracht, ambitie en realisatie toe. De decretale partners en het Huis van Culturen en Sociale Samenhang zaten op regelmatige basis samen om rond cultuur, Molenbeek en culturele actie na te denken. De cultuurraad werd om advies gevraagd en het lokaal cultuurbeleid kon door gerichte acties haar ambities grotendeels realiseren. Zo heeft ze ingezet op communicatie met een gemeentelijke website, onthaalmomenten en op een betere interne communicatie met regelmatig Beroepskrachtenoverleg. Plaatselijke 'kunstenaars' konden zich tonen tijdens diverse artistieke projecten zoals een artiestenparcours, koer – parcours, een straattheaterfestival, de zinnekeparade en een groots diversiteitproject 'Actie Zoekt Burger'. Elk project was ook meteen laagdrempelig opgevat met vaak ook een intensieve publiekswerking om alle bewoners cultuur aan te bieden. Toch zijn ook sommige projecten te ambitieus gebleken en moet het lokaal cultuurbeleid en de partners hun beperkingen erkennen om de volgende jaren in Molenbeek met het culturele beleid aan de slag te gaan in de omgeving. Het lokaal cultuurbeleid moet dan ook realistisch genoeg zijn in zijn ambities. Vooral het project in de Maritieme wijk van 2011 – 2012, die in Centre Communautaire Maritime een uitvalsbasis voor kwetsbare buurtjongeren wilde ontwikkelen, is een leerproces gebleken. Rekening houden met precare kenmerken van het publiek, het hebben van een projectbasis en een netwerk van partners die dezelfde doelen delen zijn kernvoorwaarden.

De funderingen liggen er vandaag al met de basispartners en de neuzen staan in dezelfde richting voor de volgende beleidsperiode. En zo is een belangrijke basisvoorwaarde vervuld om effectief werk te maken van één beleid, om zo ook rustig aan te kunnen groeien. Maar er is ook geen volledige *tabula rasa* nodig om positief te evolveren. Beleid maken is ook deels volharden in wat goed is: ook in dit beleidsplan worden de noden van de bewoners centraal geplaatst, eerder dan te vertrekken van de culturele beleidsdomeinen. Erfgoed, kunsten, cultuur en literatuur krijgen hun plaats in de uitvoering van het beleidsplan, als *middel* om het welzijn van de bewoners en de uitstraling van de gemeente te vergroten. Het concept van bruggen slaan blijft over gemeenschappen en gemeentegrenzen, tussen bewoners, diensten en partners ook nu groeien. Communicatie en samenwerking blijven doorheen alle doelstellingen als leidraad gelden, weliswaar met de openbare ruimte als uitvalsbasis aangevuld.

En beleid maken is ook optimaliseren van wat voor verbetering vatbaar is. Een duidelijkere gedragenheid en écht eigenaarschap van alle decretale partners is de ambitie. Ook met Brede School Molenbeek, het Huis van Culturen en Sociale Samenhang en met de Franstalige instanties moet de samenwerking intenser, maar dan op een concretere projectbasis. Verder zal nu ook betrokkenheid op het voorplan komen, met de actieve toeleiding van bepaalde kansengroepen, met een herpositionering en meer inhoudelijke opdracht voor de cultuurraad en met betere informatieuitwisseling tussen de beheers- en adviesorganen. Het nieuwe te ontwikkelen gemeenschapsforum biedt hier nog meer kansen toe. Door samen, met beroepskrachten en raden, dit forum in te vullen als een eerstelijnsfool om bewoners en professionelen onmiddellijk te betrekken bij de pistes en acties voor het lokale cultuurbeleid, hopen we de input aan de basis en de participatie in de concrete acties te versterken.

2. Participatieproces

In de aanloop naar dit beleidsplan is ingezet op een bredere participatie van partners en bewoners. Op basis van interne evaluaties, feedback van de leden van de vorige cultuurraad en tijdens verschillende participatiemomenten voor bewoners en in het bijzonder enkele kansengroepen kreeg dit beleidsplan meer concrete vorm.

Beroepskrachtenoverleg & cultuurraad

Intern is de basis van het beleidsplan gelegd binnen het beroepskrachtenoverleg met de evaluatie van de vorige beleidsperiode. Sinds mei 2012 kwam dit BKO zes wekelijks samen om terug te kijken, maar vooral ook om met beide voeten in de realiteit de uitdagingen van vandaag te bestuderen. Het BKO, bestaande uit de decretale partners en vanaf 2013 ook op regelmatige basis de Brede School – coördinator(en), heeft het hele participatieproces verder vormgegeven. Op basis van de omgevingsanalyse bepaalden de beroepskrachten 8 centrale oriëntaties om het inhoudelijke debat over de toekomst te voeden met bewoners en verenigingen (zie verder). Tijdens dit overleg werden ook de belangrijkste conclusies in beleidsaccenten en mogelijke acties gebundeld.

De vorige cultuurraad heeft eerder een voedende rol gespeeld in de opmaak van het beleidsplan. Via individuele gesprekken met de leden van de cultuurraad zijn de werking van de raad en de inhoudelijke accenten van vorige acties doorgelicht, maar zijn ook vooral nieuwe werkmethoden opgeworpen. Voornaamste input is wel de concrete oriëntatie op maatschappelijke vraagstukken en de plaats van een Nederlandstalig aanbod voor alle geïnteresseerden in de volgende jaren, twee belangrijke pijlers van het nieuwe beleidsplan. De cultuurraad die voor de nieuwe beleidsperiode is geïnstalleerd, is voornamelijk betrokken bij de concrete acties binnen de uitgetekende beleidslijnen. Door hun specifiek engagement in verschillende beleidsdomeinen zullen de leden ook meer bij de concrete invulling van deze acties betrokken worden, eerder dan een louter adviserende functie vervullen.

Vlaamse Gemeenschapscommissie

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) lanceerde een traject om de nodige informatie aan te reiken voor de verdere beleidsplanning. Met de aftrap in oktober 2012 werden beroepskrachten maar ook betrokken schepenen en bestuurs – en raadsleden geïnformeerd over de Molenbeekse omgeving, de werking van de verschillende relevante diensten van de VGC, over interessante participatiemethodieken en ook over de beleidsprioriteiten van Vlaanderen en de VGC zelf. Het traject voedde op deze manier het beroepskrachtenoverleg en de inzichten van andere partners. Het maakte dat de analyses en interne brainstorms een bijkomende en overstijgende houvast vonden op welbepaalde momenten in ons eigen beleidsplanningsproces.

De VGC heeft daarnaast ook een aanvullend administratief advies over de basisversie van het beleidsplan gegeven na een grondige doorlichting van de administratieve diensten van de gemeenschapscentra, het streekgericht bibliotheekbeleid en de cultuurbeleidscoördinator en directeur zelf op 7 juli 2013. In september is samen met de brede school – coördinator nog een

concreet gesprek doorgegaan met de dienst Jeugd van de VGC om raakpunten met het beleid te bespreken en mogelijke uitwisselingen in de toekomstige acties te bepalen.

cultuurdebatten

Met de feedback van de cultuurraad en de input die het VGC – traject opleverde, maar ook vooral vanuit eigen observaties van het werkveld, hebben de beroepskrachten zelf 8 oriëntatievragen geformuleerd als basis voor een bredere publieksbevraging. Tijdens vier cultuurdebatten i.s.m. De Wakkere Burger konden verenigingen, vrijwilligers en inwoners zich o.a. buigen over de betrokkenheid van het publiek bij cultuur, de grenzen of het overstijgende van cultuur in wijken en in de grootstad, over taal en over de interactie van culturele partners en raden en met andere sectoren. Drie cultuurdebatten werden geografisch gespreid georganiseerd in elk deel van de gemeente om een maximaal bereik te garanderen. Deze zijn respectievelijk doorgegaan op woensdagavond 22/05 in de Maritieme wijk, woensdagavond 28/05 in Historisch Centrum en op donderdagnamiddag 30/05 in Hoog Molenbeek. Een vierde debat nodigde de vrijwillige bestuurders uit tot aanvullende reflecties over de participatie van en aan de raden op 10 juni 2013. Ondanks de zeer lage opkomst, werd de analyse van elke wijk verfijnd en werden interessante voorstellen van concrete actie geformuleerd.

Daarnaast werden ook drie specifieke debatten georganiseerd, gericht op het betrekken van preciaire groepen bij het debat naar cultuur. Een eerste van deze gerichte debatten vond plaats op dinsdag 4 juni i.s.m. De wakkere Burger en Caleidoscoop met een grote groep allochtone vrouwen rond eigen vrijetijdsbesteding en die van hun kinderen. De filmreportage van het project 'Actie Zoekt Burger', dat een uniek inzicht geeft over diversiteit en cultuurbeleving, gaf aanleiding tot een diepgaand gesprek met een veertigtal vrouwen. Een week later, op 10 juni, werd samen met basisschool Windroos het 3de leerjaar bevroegd naar aanleiding van hun kunstproject op school. Samen met de Brede School – coördinator werd bij de kinderen gepeild naar de eigen cultuurbeleving in de vrije tijd en de betrokkenheid van hun ouders. Tenslotte werd – op initiatief van Brussels Onthaalbureau voor Nieuwkomers BON – een gesprek met nieuwkomers georganiseerd op 18 juni rond de evolutie van hun vrijetijdsbeleving in Brussel en hun thuisland.

De cultuurgesprekken waren heel divers, zoals ook de opkomst van het publiek. De cultuurdebatten kenden maar matig succes. Niettemin leverde elk gesprek interessante analyses en aansluitend ook boeiende ideeën op voor het toekomstig beleid.

Par Avion Molenbeek

Omdat niet alle bewoners zich geroepen voelen om aan een breed debat deel te nemen, is gekozen om ook op een alternatieve manier betrokkenheid bij het beleidsplan te creëren, of om op zijn minst ruchtbaarheid aan de opmaak ervan te geven. Hiertoe is i.s.m. Klein Verhaal een brievenproject in 6 verschillende wijken van Molenbeek gelanceerd tijdens de maanden mei tot augustus. 6 persoonlijke en handgeschreven brieven door kunstenaars werden in 3 talen en in 2.500 brieven verdeeld met de vraag om per brief een dialoog op te starten over de eigen buurt(beleving). Elke geïnteresseerde kon dan ook antwoorden door een eigen persoonlijk antwoord per brief te posten in één van de 6 specifiek voorziene "paravion" brievenbussen.

"Paravion" was opgevat als een experiment en onderzoek naar de bewonersparticipatie in Molenbeek om zo het cultuurbeleidsplan met de verworven inzichten te voeden. Niet alleen de brieven zelf maar zeker ook de bevindingen van Klein Verhaal in hun contacten met de bewoners, tijdens de schrijftafels die zij organiseerden en de persoonlijke contacten bij het 'bussen' hebben nieuwe inzichten en *hands - on* tips opgeleverd voor verdere principes van gerichte buurtwerking, concrete suggesties van acties en participatiemethodieken.

3. Administratief vervolg

De betrokkenheid bij het beleidsplan stopt natuurlijk niet bij de opmaak ervan, maar moet temeer leven naarmate het plan zich concreetiseert in de straat, naarmate steeds meer acties worden ondernomen.

Communicatie van het plan

De partners zetten via hun concrete acties de belangrijkste stap om de ambities in het plan te communiceren. We zien het beleidsplan immers als een blauwdruk van onze ambities en ideeën om ze te realiseren. Het plan is dan eerder een intern werkdocument, waar de modale Molenbekaar weinig voeling mee heeft. Doorheen het plan werd al duidelijk dat ons publiek vooral concreet in de eigen buurt en voor zichzelf verandering wil voelen, eerder dan langetermijnplannen wil lezen. De communicatie van dit plan richt zich dan ook op het concrete: er wordt bijzondere aandacht besteed aan het overbrengen van onze ambitie in de specifieke communicatie van acties. Tijdens de *face-to-face* contacten met anderen zullen de doelstellingen van het plan op een tastbare manier uitgelegd worden, gekoppeld aan het concrete.

Voor de meer nieuwsgierigen willen we niettemin ook het plan bevattelijk én beknopt duiden, mensen moeten als het ware in één oogopslag kunnen zien waarvoor we staan. Hiertoe plannen we de verspreiding van een *mindmap*, dat per definitie via een eenvoudig schema en met iconen en beeldmateriaal in een boomstructuur relaties en creatieve processen verduidelijkt. Het materiaal kan nadien trouwens een bijkomend instrument zijn in het verder duiden van specifieke acties.

Betrokkenheid bij plan en beleid

Nu we met het plan aan de slag kunnen, zijn we er ons eens te meer van bewust dat beleid 'a *work in progress*' is. Het culturele beleid in Molenbeek blijft zich ontwikkelen, net zoals en juist omdat de omgeving waarin ze werkt ook verandert. Het beleid stopt niet bij een plan, maar is eerder een dynamisme, dat gevoed wil en moet worden door het publiek. En die voeding gebeurt via 3 kanalen.

Een eerste is het **beroepskrachtenoverleg**, bestaande uit de cultuurbeleidscoördinator, de drie decretale instanties (cultuurdienst, bibliotheek en gemeenschapscentrum) en op regelmatige basis ook beide Brede School – coördinatoren. Op dit overleg vindt de voorbereiding en uitvoering van de keuzes van de raden plaats: hier worden de eerste ideeën geopperd en vragen gesteld, hier wordt de concrete stappen in de uitvoering en zgn. projectdragers en potentiële partners bekeken.

Een tweede kanaal zijn de **bestuursorganen** van gemeenschapscentrum, bibliotheek en brede school, die door de beroepskrachten ingelicht worden over en mee betrokken worden op de concrete acties in het lokaal cultuurbeleid en van elkaar. De cultuurraad, als dynamisch orgaan dat mee het kader en de oriëntatie van de acties in het lokaal cultuurbeleid bepaalt, zal ook door de andere partners ingelicht worden over de eigen acties om dit geïntegreerde plan te verwezenlijken. Net zoals een geïntegreerd plan vraagt, zullen vanaf 2015 ook de acties in een jaarlijks geïntegreerd plan gebundeld worden en aan alle raden voorgelegd worden.

Tenslotte wordt ook het breedst mogelijke publiek uitgenodigd om de acties van het beleidsplan verder vorm te geven door mee te debatteren en acties te formuleren op het gemeenschappelijke **gemeenschapsforum**. Dit forum, een initiatief van 'Culturencentrum Brussel', is in Molenbeek opgevat als een breed burgerplatform waar allerhande maatschappelijke thema's aan bod zullen komen, besproken en ontrafeld worden, maar waar vooral via participatie van en met een breed publiek tot positieve actie zal worden overgegaan. De methodieken om het gemeenschapsforum in te vullen kunnen heel uiteenlopend zijn en zullen samen met raden en andere geïnteresseerden ontwikkeld worden. Het wordt hét instrument van participatie en positieve culturele actie bij uitstek in de volgende jaren.

4. Inhoudelijk vervolg: ambities, realisme in middelen & keuzes

---

Ambities

Tijdens de vorige legislatuur werd de basis van het lokaal cultuurbeleid verstevigd via de decretale partners. GC De Vaartkapoen, O.B. De Boekenmolen en de cultuurdienst vinden elkaar steeds meer in denkingen, in de praktische organisatie van gezamenlijke initiatieven en ook in de reguliere werking. Deze basis vindt in dit plan een verbreding met bijzondere partners; de Brede school, het Huis van Culturen en Sociale Samenhang en de Franstalige cultuurdienst zijn met een eigen expertise en netwerk een noodzakelijke aanvulling om een integraal cultuurbeleid te kunnen uitbouwen. De cultuurraad zal in de volgende jaren een nieuwe, meer concrete functie hebben met de actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling van de inhoudelijke initiatieven, eerder dan een louter adviserende rol. Dit geldt evenzeer voor de wisselwerking tussen de raden van bestuur van bibliotheek en gemeenschapscentrum en de cultuurraad, die vaker informatie delen en het totale culturele beleid van de 3 partners voor ogen houden. De ambitie is er in Molenbeek immers niet minder op geworden. Een cultuurbeleid dat iedereen bedient en verschillende aspecten van de samenleving aankaart, dat werk maakt van een gezellige en creatieve gemeente voor iedereen heeft de inzet van alle partners, ook het uitgebreide netwerk meer dan nodig. Deze ambitie vraagt uiteraard ook voldoende financiële, personele en andere middelen.

Realisme: beschikbare middelen

Voor de uitvoering van het **lokaal cultuurbeleid** beschikt de gemeente jaarlijks over 26.353 € projectsubsidies van de Vlaamse Gemeenschapscommissie en ook het loon van de cultuurbeleidscoördinator wordt via de Vlaamse Gemeenschap hiervoor voorzien. Naast deze specifieke financiële middelen die vanuit de Vlaamse instanties worden geïnvesteerd in het lokale cultuurbeleid, beschikt de gemeente en elke partner over een waaier aan middelen die

zij jaarlijks kan inschakelen in de realisatie van het geïntegreerde cultuurbeleidsplan. Het gaat om financiële middelen, personeel en om inzetbare infrastructuur van gemeente en gemeenschapscentrum.

In de **Nederlandstalige cultuurdienst** zijn 2 medewerkers werkzaam. Naast de cultuurbeleidscoördinator die met middelen van de Vlaamse Gemeenschap wordt gesubsidieerd, is er ook een culturele medewerker ten laste van de gemeente. De dienst beschikt jaarlijks over ongeveer 42.000 € werkingsmiddelen en 3.000 € subsidiemiddelen voor verenigingen.

O.B. De Boekenmolen kan rekenen op een team van 8 collega's die een waaijer aan taken vervullen in de bibliotheek. Het gaat om:

- 1 VTE A – niveau
- 1 VTE B – niveau
- 2 VTE C – niveau (1 voltijds en 2 deeltijdse krachten)
- 1,5 VTE D – niveau (3 deeltijdse krachten)

Naast de loonsubsidies die de bibliotheek ontvangt voor haar personeel vanuit Vlaanderen, voorziet de gemeente ook jaarlijks een bedrag van ongeveer 89.000 € voor de werking van de bibliotheek. Hiervan is 64.000 € beschikbaar voor de aankoop van materialen, gaande van boekcollecties en tijdschriften tot meubels en informaticamateriaal. 20.000 € wordt besteed aan onderhoud van beheerssystemen en digitale toepassingen en 5.000 € kan de bibliotheek zelf investeren in allerlei uitbreidingsactiviteiten die een link met de literaire wereld hebben, zoals lezingen of activiteiten in de jeugdboekenweek en de bibliotheekweek of aan Boekenbende aan Huis, een project voor leesbevordering.

GC De Vaartkapoen beschikt over 9 eigen personeelsleden, goed voor 7,4 VTE en 16 personeelsleden van de Vlaamse Gemeenschapscommissie of 11,83 VTE, waaronder 9 onderhouds – en kluspersoneel. Voor het gemeenschapscentrum zelf werken:

- 2 VTE (VK* art)
- 2 VTE (vrouwenwerking Caleidoscoop)
- 3,6 VTE (Concertwerking VK Concerts)

Daarnaast zijn er nog enkele overkoepelende of horizontale diensten die ook ingezet worden voor de dienstverlening in de andere vzw, De Welvaartkapoen, vanuit de idee van een geïntegreerde werking. Dit zijn:

- 1 VTE centrumverantwoordelijke
- 1 VTE (onthaal)
- 1,5 VTE (communicatie)
- 0,5 VTE (productie & techniek)
- 1,5 VTE (uitrusting)
- 0,5 VTE (infrastructuur & preventie)
- 1 VTE (ICT & uitrusting)

Het gemeenschapscentrum krijgt van de Vlaamse gemeenschapscommissie 49.450 € werkingsmiddelen en bijkomende activiteitentoeelagen van 5.000 € voor de scholenprogrammatie en van 800 € voor de vrouwenwerking Caleidoscoop. VK* Concerts wordt ondersteund vanuit de Vlaamse Gemeenschap Kunst en Erfgoed onder het zgn. kunstendecreet met een budget van 121.000 € voor een periode van 2013 – 2015 (en met een vermindering van 40.000 € tegenover de vorige beleidsperiode) en ontvangt van de VGC afdeling cultuur nog 20.000 €. Caleidoscoop ontvangt nog een subsidie van 53.000 € vanuit het Stedenfonds. GC De Vaartkapoen kan zich daarenboven ook beroepen op een uitgebreide

infrastructuur met een concertzaal en enkele vergaderruimten, namelijk:

Grote zaal	176 m ² (400 staan- of 160 zitplaatsen)
Kleine zaal	67 m ² (50 plaatsen aan tafels)
VK*café	35 personen aan tafels
Vergaderruimte De Muzikant	12 m ² (12 plaatsen aan tafels)
Vergaderruimte LDC	49 m ² (25 plaatsen aan tafels)
Met verder nog een industriële keuken en loges	

Ook de gemeente beschikt over enkele infrastructuren die voor het lokaal cultuurbeleid belangrijk zijn. Naast de ruimte van de bibliotheek met een polyvalente zaal van 125 m² en een tuin van 50m² zijn er ook de gemeentelijke feestzalen Karreveldkasteel en Sippelberg in Hoog Molenbeek:

Karreveldkasteel	De Schuur	240m ²
	De Koningin Elisabethzaal	80 m ²
	2 salons	40m ²
	De Ridderzaal	60m ²
Sippelberg	Feestzaal	300m ² (300 zitplaatsen)
Met verder nog een uitgeruste industriële keuken, sanitair en een loge		

Twee andere gemeentelijke infrastructuren bieden als culturele huizen enorme kansen voor het lokaal cultuurbeleid. Zowel het polyvalente complex van het Huis van Culturen en Sociale Samenhang in Historisch Centrum als het Centre Communautaire Maritime in de Maritieme wijk zorgt voor een potentieel brede spreiding van de culturele initiatieven en diepere synergiën met andere cultuurhuizen en taalgemeenschappen.

Huis van Culturen en Sociale Samenhang

De Spektakelzaal	180 zitplaatsen
De Kelder	90 zitplaatsen
De Foyer	140m ² + bar & keuken
Café't'art	50m ²
8 atelierruimten	elk 25m ²
Met verder nog een koer, studio's en kantoorruimten en een ZEP (zone d'éducation permanente)	

Centre Communautaire Maritime

Polyvalente zaal	455m ² (300 zitplaatsen)
2 vergaderzalen	15m ²

De beschikbare middelen tonen een enorm potentieel, in verankering in de buurten met ruimte infrastructuren, in duurzame partnerschappen en in een bundeling van middelen. Maar er is ook een gezond realisme nodig: aanpassingen aan infrastructuur, ondersteuning van verenigingen en onderhouden van partnerschappen vragen ook investeringen. We zien onze middelen dan ook in een groeiproces, waar we op een langere termijn aan willen bouwen. Bij de start van de nieuwe beleidsperiode is het dan ook evident dat keuzes zich opdringen.

Keuzes

De partners zullen bij de start van deze beleidsperiode inzetten op Métropole Culture 2014. Het is de titel van Culturele Hoofdstad die door de *Communauté Française* en de *Commission de la Communauté Française* aan Molenbeek werd gegeven. Met deze titel liggen de accenten

een heel jaar lang op synergiën tussen alle gemeenschappen in Molenbeek, ook de Franstalige en Nederlandstalige, op burgerdynamiek in en op uitstraling van de gemeente. Het zijn allen belangrijke doelstellingen die we ook in het beleidsplan centraal hebben gesteld. Het is dan ook een logisch gevolg dat we de kansen van dit *event* niet willen missen, maar de enorme dynamiek in de gemeente aangrijpen om ook het **lokaal cultuurbeleid** op te enten dit jaar. Zodoende heeft de cultuurraad enkele prioritaire initiatieven uitgelicht die het best aansluiten bij waar het lokaal cultuurbeleid voor staat en waarin we samen kunnen investeren. De lokaal cultuurbeleidsactoren zullen in 2014 samen met ook een diverse schare andere partners volgende projecten ontwikkelen:

Actie zoekt Burger, op basis van de artistieke dialoog tussen lokale kunstenaars ontstane voorstellingen op cafés en ontmoetingsplaatsen in Molenbeek om het cafépubliek in contact te brengen met cultuur, met een ander (toegeleid) publiek en met het festival van *Molendance* in het kader van *Métropole Culture*.

De vertelcaravan, de inschakeling van een door lokale kunstenaars of vereniging vormgegeven caravan en de gemeentelijke bakfiets in een vertelfestival in de wijken van de gemeente. De caravan staat verder ter beschikking van de kunstenaar of de vereniging en zal op enkele specifieke momenten deel uitmaken van een nomadische karavaan doorheen en van de hand van verschillende gemeenten van Brussel.

Salon soevenier, een project die de dialoog over 50 jaar Turkse en Marokkaanse migratie wil aangaan via kroongetuigen of de eerste Marokkaanse immigranten. Deze immigranten nemen plaats op de sofa van een waar sixties salon om met andere publieken hun belevenissen over verschillende universele onderwerpen te delen. Lokale organisaties kaderen het salongesprek met hun eigen culturele of artistieke kijk op de 50ste verjaardag van de Marokkaanse en Turkse migratie. De kroongetuigen volgen verder met auteur Hans Vandecandelaere een traject dat zal resulteren in een boek over 50 jaar Marokkaanse Migratie in 2015.

Op stap in Molenbeek, een reeks van gegidste wandelingen om de verborgen plaatsen en projecten van Molenbeek te ontsluiten voor toeristen en voor de Molenbekenaar zelf, op basis van acht parcours die door de gemeentelijke diensten en R.I.C. Foyer werden ontwikkeld.

Voor de jaren nadien is gekozen om expliciet te vertrekken van thema's die de bewoners beroeren en die we door reflectie tijdens de gemeenschapsfora met de hele Molenbeekse gemeenschap verder in positieve acties zullen concretiseren. Naast alle afgeleide acties, wordt dit eerste planjaar ook ingezet op het persoonlijke contact met publiek en partners, een belangrijke pijler in het beleid: deelname aan en informeren van elkaars beheersorganen, maandelijks in dialoog gaan met ouders tijdens het ontbijtmoment van Caleidoscoop (dat ook met andere momenten zal uitgebreid worden), aanwezigheid op belangrijke evenementen van partners in de gemeente.

Ook **Brede School Molenbeek (BROM)** is nauw betrokken bij deze dynamiek van dialoog. Zo zullen in december 2013 de BROM – coördinatoren nog een ontmoetingsmoment organiseren voor alle culturele partners die op een of andere manier in Molenbeek actief zijn voor een uitwisseling rond het werken met scholen en jeugdorganisaties. Op basis van deze ontmoeting en de verwachtingen van de aanwezigen zullen verder acties opgezet worden om de uitwisseling ook te concretiseren in de praktijk. In 2014 trekken beide coördinatoren deze

dialogoog verder door in een bevraging van leerlingen en leerkrachten van de scholen in Molenbeek over de vrijetijdsbeleving. Ze zullen interessante input opleveren voor de oriëntering van acties. Één van deze acties waar BROM zich nu al samen met de andere lokaal cultuurbeleidsactoren zal op focussen is het familieaanbod. Bedoeling is om in 2014 al eens intern te bekijken wat aanwezig is en welke verwachtingen voor het familieaanbod nog moeten ingevuld worden. Van daaruit en via de weermom belangrijke persoonlijke contacten kunnen we volgende jaren het aanbod beter communiceren en het publiek toeleiden naar dit aanbod, maar kunnen ook andere aanbieders hiaten opvullen. Tenslotte zal de BROM coördinator van Hoog Molenbeek ook mee nadenken over polyvalente ruimte in dit deel van Molenbeek, waar nauwelijks plaats is voor ontmoeting, uitwisseling en duurzame inbedding van (culturele) initiatieven.

GC De Vaartkapoen staat de volgende jaren voor grootse uitdagingen, niet in het minst in het duidelijk stellen van haar interne werking. In 2014 zal het gemeenschapscentrum naast de reguliere werking van alle deelwerkingen en de bijzondere projecten die zij o.a. in het kader van *Métropole Culture 2014* mee ontwikkelt, aandacht besteden aan een diepere reflectie over de geïntegreerde werking op inhoudelijk vlak met zustervzw 'De Welvaartkapoen', rekening houdend met de verhuis van het dienstencentrum en het sociale – horecaproject. In dit licht worden ook enkele managementdoelstellingen naar voren geschoven, met een transparantere werking op personeels- en financieel vlak tussen beide vzw door bijvoorbeeld een partnergebruiksovereenkomst af te sluiten. Zo wordt ook de positie van de concertwerking herbekeken, met hetzij een duidelijkere plaats binnen het gemeenschapscentrum zelf hetzij een verzelfstandiging, en ontwikkelt Caleidoscoop een langetermijnplan voor haar werking op basis van de missie en strategische doelstellingen van het centrum.

GC De Vaartkapoen zal zijn werkingen ook verder oriënteren op "de duurzame inbedding van haar initiatieven met oog voor de veranderende omgeving". De via de alfabetiseringslessen van Caleidoscoop bereikte – vaak Pakistaanse – mannen zullen vanaf 2014 ook betrokken worden bij andere activiteiten van het centrum, zoals bij 50% van de culturele activiteiten van Caleidoscoop en bij de ontwikkeling van het Zinnekeproject (waar momenteel vooral vrouwen en kinderen aan deelnemen). De Vaartkapoen zal voortaan ook via een (twee)wekelijks ontmoetingscafé de continuïteit van projecten garanderen, de uitwisseling van (precaire) doelgroepen faciliteren en zo ook de nieuwe groep van Nederlandstalige (middenklasse) inwijkelingen een café en afspreekpunt in de buurt aanreiken. Via dit café, waar ook culturele acties plaatsvinden met inbreng van bewoners, kunstenaars en verenigingen wil het centrum ook werk maken van een nieuwe pool van vrijwilligers voor het lokale culturele programma. Met het oog op deze duurzaamheid wordt de *format* van de Zinnekewerking ook herbekeken vanaf de editie 2014: vertrekken vanuit de goesting van de deelnemer, een kleiner accent op kinderen en ook meer op-zichzelf-staande acties in de voorbereiding eerder dan gericht te zijn op één enkel resultaat in de parade.

Tenslotte zal GC De Vaartkapoen ook haar specifieke interculturaliseringsbeleid vanaf 2014 verder aanpakken met een *cross-over* tussen de werking van Caleidoscoop en de andere werkingen van het centrum¹⁵ en met de oriëntatie van de muziekprogrammaatje van VK*Concerts op een aantal Brusselse gemeenschappen met een migratieachtergrond die in het muzieklandschap nauwelijks bediend worden. Sinds het najaar 2013 wordt gewerkt aan een

---

¹⁵ Deze *cross-over* wordt gerealiseerd door meer gezamenlijke projecten van de diverse werkingen en via netwerk -, kennis- en informatiedeling

programmatie i.s.m. en voor de Maghrebijnse bevolking, beginnende met het *outdoorfestival* naar aanleiding van 25 jaar *Vk*concerts*, in het kader van *Métropole Culture 2014*. Deze demarche past trouwens ook in de omgevingsgerichte doelstelling van het gemeenschapscentrum.

De komende beleidsperiode zet **O.B. De Boekenmolen** met haar partners in op de prioriteiten die in het cultuurbeleidsplan geformuleerd zijn. De bibliotheek heeft hierin een reguliere werking waarbij de decretale taken, vastgelegd in het decreet lokaal cultuurbeleid, uitgevoerd worden. Nieuwe accenten en maatschappelijke veranderingen op het domein van kennis, informatie en cultuur dringen zich echter op en hebben een belangrijke impact op de huidige en toekomstige werking van de bibliotheek. Een belangrijke prioriteit is het inspelen op de digitalisering van de samenleving met de uitbouw van e-cultuur (bv. online dienstverlening), de digitalisering van de collectie (bv. databanken en e-books) en de verdere automatisering van de bibliotheeksystemen (bv. Mailmerge en attendering of verwittiging via e-mail), en dit in samenwerking met het Brussels Netwerk Openbare bibliotheken (BruNO). In deze context wordt er ook veel aandacht besteed aan E-inclusie, Mediawijsheid en informatiegeletterdheid. Als informatiebemiddelaar zal de bibliotheek actieve stappen ondernemen om de vaardigheden en de competenties van de verschillende doelgroepen alsook van het personeel te bevorderen zodat ze bestand zijn tegen en kunnen inspelen op de vele maatschappelijke veranderingen. Mede door haar laagdrempeligheid, de dienstverlening en haar gebouw heeft de bibliotheek middelen in handen om hierop te kunnen inzetten¹⁶.

In 2014 zal O.B. De Boekenmolen de nieuwe beleidsperiode starten met de verdere inrichting van de buitenruimte (via o.a. het plaatsen van meubilair en naambordjes voor de planten) en de ingebruikname van deze ruimte (via bijv. het uitwerken van een educatief pakket rond de kruidentuin voor klassen en bezoekers en via de aankoop van gezelschapspelen in het kader van haar interculturaliseringsbeleid). Uiteraard zal de bibliotheek, naast de reguliere werking van uitleen, collectieaankoop en andere activiteiten, in 2014 ook deelnemen aan *Métropole Culture* met een groots verhalenfestival en twee getuigenprojecten rond de 50ste verjaardag van de Marokkaanse en Turkse Migratie en de 100ste verjaardag van WOI.

Net zoals de andere partners, zet ook de **Nederlandstalige cultuurdienst** in op *Métropole Culture 2014* in dit eerste beleidsjaar. De cultuurdienst zal investeren in de initiatieven die door de cultuurraad in het kader van het lokaal cultuurbeleid naar voren werden geschoven, in AZB samen met GC De Vaartkapoen, in de verhalencaravan samen met O.B. De Boekenmolen, in het gezamenlijke project rond de 50ste verjaardag van de Marokkaanse en Turkse Migratie en in de gegidste wandelingen met de gemeentelijke diensten. Daarnaast onderneemt de dienst nog vier andere initiatieven in 2014, die ook bijdragen aan de doelstellingen van het plan. Twee van deze projecten bestaan al. In 2014 wil de dienst in deze projecten vooral de basis van samenwerking verbreden en de uitstraling ervan vergroten via een extra investering. Het gaat om het straattheaterfestival Ô de Molenbeek dat samen met GC De Vaartkapoen voor de zesde keer wordt georganiseerd en om de tweede editie van het Artiestenparcours i.s.m. de Franstalige cultuurdienst. Daarnaast ontwikkelt de cultuurdienst ook twee nieuwe pistes in het kader van *Métropole Culture* als een soort van *testcase*. Bedoeling is om beide projecten na afloop te evalueren en eventueel op te nemen in de reguliere werking van de dienst. Het gaat om Sonar, een tweejaarlijks festival temidden van het groene Scheutbos en gekoppeld aan het

---

¹⁶ Zie bron *Bib 2020/ Steunpunt Locus De openbare bibliotheek van morgen; inspiratie bij de implementatie van de Vlaamse beleidsprioriteiten lokaal cultuurbeleid* van Minister Joke Schauvliege.

jaarlijkse natuurfeest van de gemeente. Het festival zal samen met de groendiensten opgebouwd worden rond natuurlijke klanken om zo via cultuur mensen kennis over en respect voor de natuur bij te brengen. Tenslotte zal de cultuurdienst ook een eerste maal deelnemen aan Bruxellons, een groots Franstalig zomerfestival in het Karreveldkasteel om zo via een geïntegreerde programmatie van Franstalige en Nederlandstalige voorstellingen in een periode van de Vlaamse over de Nationale tot de Waalse feestdag, mensen van alle verschillende gemeenschappen samen te brengen en van diverse cultuur te laten proeven.

Daarnaast onderhoudt de Nederlandstalige cultuurdienst ook haar reguliere werking van seniorennamiddagen, de organisatie van Vlaamse hoogdagen zoals de 11 – juliviering en de erfgoeddag en de ondersteuning van verenigingen. In dit laatste voorwaardenscheppende beleid zal de cultuurdienst ook een stap verder gaan in 2014. Zij zal mee de basis leggen voor een actualisering en afstemming van het subsidiebeleid van de verschillende gemeentelijke diensten en zal ook samen met de Nederlandstalige bibliotheek en de Franstalige cultuurdienst (en BROM) een nieuwe polyvalente ruimte in Hoog Molenbeek proberen vorm te geven, een ruimte waar bevordering van leescultuur, ontmoeting en de ontwikkeling van culturele actie centraal staan. Vanaf 2015 zal ze samen met de andere partners weer werk maken van een nieuw onthaalconcept voor nieuwkomers om de jaren nadien de voorwaarden voor het organiseren van (culturele) initiatieven in de gemeente te vergemakkelijken met bijv. een duidelijk overzicht van lokale subsidies en materiaal uitleen, van regels en formulieren.

BIJLAGEN

Samenstelling en advies van de raad van bestuur van GC De Vaartkapoen

---

De Raad van Bestuur bestaande uit volgende

Voorzitter & ondervoorzitter:

Jeroen Marckelbach

Bruno Houthoofd

leden:

Greta Degeest

Bram Fret

Inge Loodsteen

Jan Smeets

Tim Verheyen

Waarnemers:

Walter Salender

Annalisa Gadaleta

Tjorven Vanden Eynde

Directiecomité:

Sara Corsius

Caroline Moens

Herlinde Swinnen

Ingrid Verhoeven

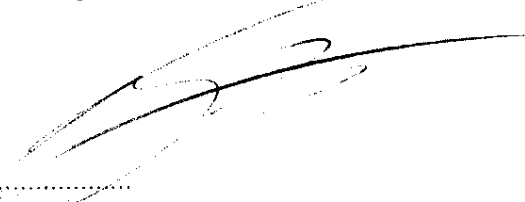
keurde het geïntegreerde cultuurbeleidsplan 2014 – 2019 goed op 21 oktober 2013

mits opmerkingen .....

Voor de Raad van Bestuur

Van GC De Vaartkapoen

SMEETS JAN

.....

Samenstelling en advies van de raad van bestuur van O.B. De Boekenmolen

---

De Raad van Bestuur bestaande uit volgende

Voorzitter & ondervoorzitter:

Stijn Soete
Paul Leleu

leden:

Saddie Choua
Mariette Deronne
Dirk D'Haenens
Gaby Ghysens
Ida Hendrickx
Lieven Lemmens
Mario Mortier

Waarnemers:

Annalisa Gadaleta
Tjorven Vanden Eynde

Bibliothecaresse:

Linda Bruyninckx

keurde het geïntegreerde cultuurbeleidsplan 2014 – 2019 goed op 22 oktober 2013
mits opmerkingen .....

Voor de Raad van Bestuur
Van O.B. De Boekenmolen

Soete Stijn

Samenstelling en advies van de cultuurraad

De cultuurraad bestaande uit volgende

leden:

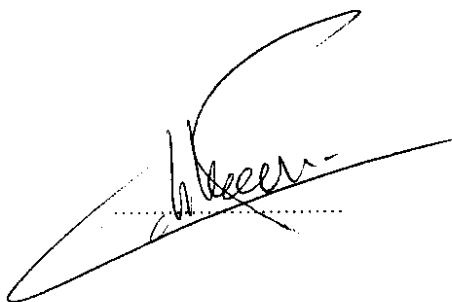
Malika Aberkan
Yannick Bochem
Linda Bruyninckx
Koen Cobbaert
Han Demeulemeester
Jan Douteur
Aziza El Miamouni
Evi Frans
Mattias Kayaert
Rose May Liebaert
Els Silvrants – Barclay
Herlinde Swinnen
Elke Van den Bergh
Lies Vanoverschee

Waarnemers:

Annalisa Gadaleta
Tjorven Vanden Eynde

keurde het geïntegreerde cultuurbeleidsplan 2014 – 2019 goed op 22 oktober 2013
mits opmerkingen .....

Voor de cultuurraad.

KOEN COBBAERT

Organiek reglement tot inrichting van de cultuurraad

Art 1.

Het decreet "houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid" van 13 juli 2001 en het nieuwe decreet "houdende het stimuleren van een duurzaam en integraal lokaal cultuurbeleid" van 6 juli 2012 bepalen dat de organisatie van advies en inspraak voor cultuurbeleid een bevoegdheid is van de Gemeenteraad. In het kader van haar instap in dit decreet en de opmaak van het geïntegreerde cultuurbeleidsplan erkent het gemeentebestuur van Sint – Jans – Molenbeek een gemeentelijk adviserend orgaan voor Cultuur, samengesteld zoals vastgelegd in dit principeakkoord en hierna kortweg Cultuurraad genoemd.

Ar 2.

Deze Cultuurraad heeft tot doel:

- a) Het bevorderen van een kwalitatief en integraal cultuurbeleid zoals beschreven in art .3 van het decreet van 13 juli 2001 op het lokaal cultuurbeleid. De adviesraad brengt advies uit bij de opmaak, de uitvoering en de evaluatie van het geïntegreerde cultuurbeleidsplan en wordt aldus betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het gemeentelijke cultuurbeleid.
1. Het adviseren van de Gemeenteraad en het College van Burgemeester en Schepenen inzake de Nederlandstalige culturele aangelegenheden, volgens art.4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 op de hervorming van de instellingen, van 1 tot 10:
  1. Bescherming en luister van de taal;
  2. Aanmoediging van de vorming van navorsers;
  3. De schone kunsten;
  4. Patrimonium, musea en wetenschappelijk – culturele instellingen (uitgezonderd monumenten en landschappen);
  5. Bibliotheken, discotheken en soortelijke diensten;
  6. Radio en televisie, en hulp aan de geschreven pers (uitgezonderd mededelingen van de federale Regering);
  7. Jeugdbeleid (behalve wanneer een aparte jeugd(advies) raad bestaat);
  8. Permanente opvoeding en culturele animatie;
  9. Lichamelijke opvoeding, sport en openluchtlevens;
  10. Vrijtijdsbesteding en toerisme.
2. Het bevorderen en organiseren van overleg, coördinatie en samenwerking tussen de betrokken culturele organisaties;
3. Het verzamelen van informatie en documentatie over het culturele leven en over de culturele behoeften in het werkingsgebied;
4. Vertegenwoordigers van verenigingen, die in de Cultuurraad zetelen, laten de informatie doorstromen naar de achterban en peilen naar de standpunten.

Ar 3.

De gemeente moet geen advies vragen over de opmaak van de gemeentelijke begroting. De Cultuurraad kan echter steeds advies uitbrengen vooraleer het gemeentebestuur met de begrotingsopmaak start. Over het geïntegreerde cultuurbeleidsplan en de jaarlijkse actieplannen moet verplicht advies gevraagd worden aan de Cultuurraad. Het jaarlijkse voortgangsrapport moet voorgelegd worden aan de Cultuurraad.

Art 4.

De Cultuurraad brengt haar advies uit op vraag van het gemeentebestuur én op eigen initiatief. Het advies is niet bindend, maar afwijkende beslissingen dienen gemotiveerd te worden.

Art 5.

Om de adviesfunctie mogelijk te maken, worden tussen gemeentebestuur en Cultuurraad afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling en opvolging. Deze afspraken worden in een huishoudelijk

reglement vastgelegd. Dit reglement specificceert de modaliteiten van de werking.

Art 6.

In de samenstelling van de Cultuurraad wordt rekening gehouden met de volgende formele vereisten voor de deelname aan inspraak en overleg. De effectieve stemgerechtigde leden behoren minstens tot:

- Culturele verenigingen en organisaties die een werking ontplooiën op het grondgebied van de gemeente Sint – Jans – Molenbeek en werken met vrijwilligers;
- Culturele organisaties en instellingen die een werking ontplooiën op het grondgebied van de gemeente Sint – Jans – Molenbeek en werken met professionelen;
- Deskundigen met ervaring in culturele materies en in een ruime kijk op cultuur en de gemeente, woonachtig in de gemeente Sint – Jans – Molenbeek.

Hun maximale aantal is vastgelegd op 15.

Art 7.

De niet-stemgerechtigde leden of leden met de status van waarnemer behoren tot volgende categorieën:

- a) Deskundige die in functie van het onderwerp kan worden uitgenodigd;
- b) De schepen van Nederlandstalige cultuur die voor elke vergadering wordt uitgenodigd;
- c) Een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschapscommissie die voor elke vergadering wordt uitgenodigd;
- d) De cultuurbeleidscoördinator die alle vergaderingen bijwoont en die fungeert als de in het decreet voorziene gemeentelijke medewerker die door het College van Burgemeester en Schepenen ter beschikking wordt gesteld voor administratieve ondersteuning.

Art 8.

De leden van de Cultuurraad zetelen op vrijwillige basis en ontvangen hiervoor geen vergoeding.

Art 9.

De leden nemen een engagement op van minimaal 2 jaar tijdens de duur van het beleidsplan.

Bijkomende leden kunnen zich aansluiten bij de Cultuurraad tijdens deze duur.

Art 10.

Alle leden van de Cultuurraad onderschrijven de doelstellingen van het Cultuurbeleidsplan; alsook de fundamentele verdraagzaamheidsprincipes, die het volgende inhouden:

- a) Alle beginselen van de democratie en de grondwet na te leven en toe te passen.
- b) Het samenwerkingsmodel tussen de verschillende gemeenschappen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te ondersteunen.
- c) Het harmonisch samenleven van de verschillende volkeren, rassen, culturen en godsdiensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te helpen bevorderen.
- d) Leden die via daden, woorden, handelingen of deelname aan publicaties kennelijk tegenstrijdig handelen met dit door hen ondertekend engagement, kunnen uit de Cultuurraad gezet worden na een stemming waarbij het akkoord van de helft plus één van de aanwezige leden vereist is.

Art 11.

Voor specifieke projecten of materies kan de Cultuurraad ad-hoc werkgroepen oprichten. De raad helpt de gemeente bij het organiseren van de burgerparticipatie. Zo kan – via tijdelijke overlegstructuren – ook de ruimere bevolking uitgenodigd worden op de bijeenkomsten.

Art 12.

Politieke mandatarissen kunnen geen deel uitmaken van de Cultuurraad, tenzij als waarnemer.

Art 13.

De Cultuurbeleidscoördinator of een medewerker van de Dienst Cultuur woont, als waarnemend secretaris, alle vergaderingen bij. De dienst Nederlandstalige Cultuur van de gemeente fungeert als administratief centrum voor de verdere afhandeling en verzending en plaats van het centrale archief. In onderling overleg en akkoord kunnen andere gemeentelijke culturele ambtenaren of medewerkers

toegelaten worden.

Art 14.

De 1ste Cultuurraad op basis van dit principeakkoord wordt opgericht binnen een redelijke termijn na goedkeuring door de gemeente.

Art 15

Op de eerste bijeenkomst van de nieuw samengestelde Cultuurraad wordt een voorzitter gekozen onder de aanwezige stemgerechtigde leden.

Art 16.

Het mandaat van deze Cultuurraad loopt tot de installatie van een nieuwe Cultuurraad binnen een redelijke termijn na de installatie van de Gemeenteraad die voorkomt uit de volgende Gemeenteraadsverkiezingen.

Art 17.

De schepen kan steeds het advies inwinnen van het bredere culturele veld. Bovendien treedt de schepen, of zijn afgevaardigde, minstens één maal per jaar in dialoog met de gemeenschapsraad.

Art 18.

Dit organieke reglement brengt de opheffing mee van de gemeentelijke adviescommissie voor de Vlaamse Gemeenschap, zoals goedgekeurd tijdens de gemeenteraad van 14 december 1989 en van het vorige organieke reglement ter oprichting van de cultuurraad, zoals goedgekeurd tijdens de gemeenteraad van 22 november 2007.